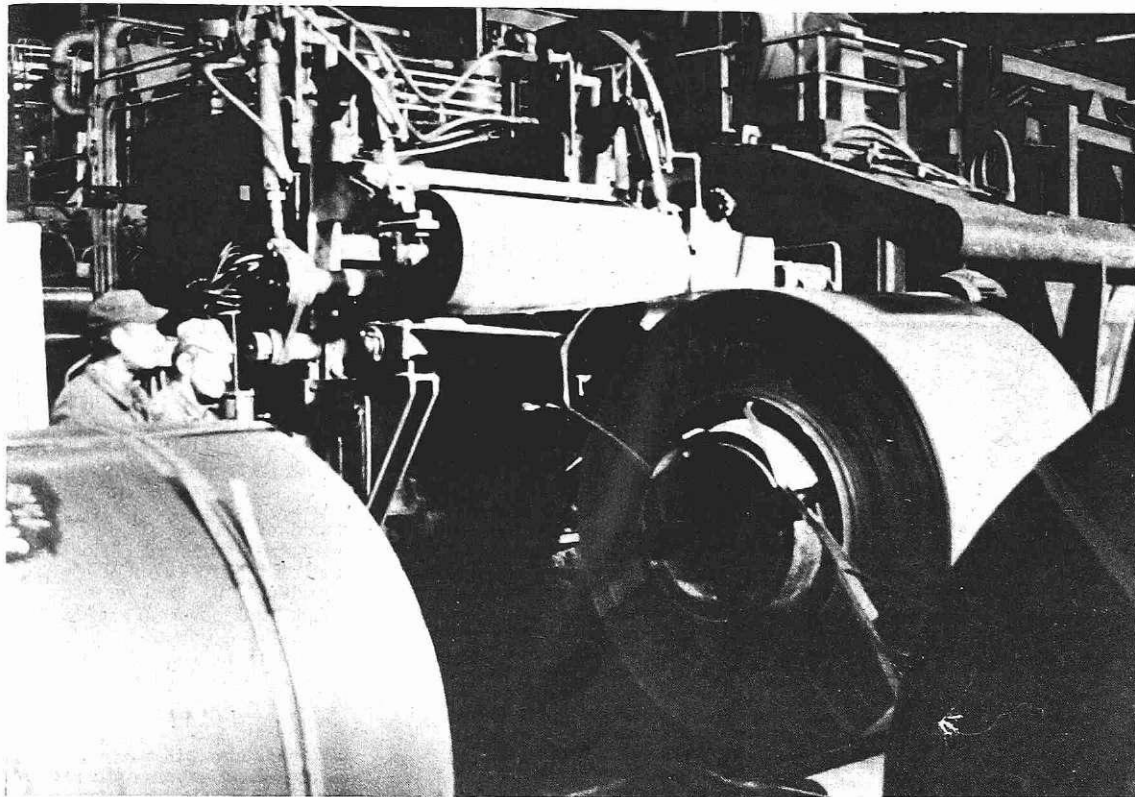

ŽELEZAR

Jesenice, 30. junija 1988

Številka 26-27 ● XXXVII

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom za slug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik Dare Bradakšja, lektorica Irena Bernetič, novinarki Lilijana Kos in Tanja Kastelic, administracija Mira Keserović in Đinka Čatak. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, tehnični urednik 26-19, novinarji 26-20, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

V Hladni valjarni Bela (foto: Irena Kučina)

Črni časi za črno metalurgijo

Tako bi lahko v kratkem zapisali o sedanjem položaju te panoge v jugoslovanskem prostoru. Med osnovne razloge za težak finančni položaj vseh jugoslovanskih železarn bi navedli upadanje proizvodnje, hitro rast stroškov energije in osnovnih surovin in to, da prodajne cene proizvodov črne metalurgije ne sledijo rasti stopnje inflacije.

Ob četrtletnih, polletnih in letnih poročilih nas je ob ocenjevanju naše izgube še posebej zanimalo razmerje med zunanji in notranji vzroki. Slednjim smo v našem glasilu namenili že dovolj prostora, zato se posvetimo »okolju«, v katerem delujemo.

Lani se je zgodilo to, kar se je nazadnje v letu 1976: proizvodnja jekla je bila nižja kot prejšnje leto. Glavni vzrok za to je v manjši porabi jeklastih izdelkov na domačem tržišču. Poleg že navedenih vzrokov za težak položaj črne metalurgije so v poslovanju te panoge prevladovali problemi, ki so povezani z zaostajanjem panoge v tekočem usklajevanju cen in z zmanjšanim plasmajem končnih proizvodov in povečanim izvozom v neugodnih pogojih. Tudi nov obračunski sistem je negativno vplival na finančne rezultate in enorm-

no rast izgub v poslovanju. Lani so z izgubo poslovale vse jugoslovanske železarne.

V nadaljevanju navajam nekaj števil, ki naj ilustrirajo sedanje stanje jugoslovanskih železarn.

V letu 1987 je bilo 96 % čistega dohodka črne metalurgije angažirane za osebne dohodke in skupno porabo in le 4 % za akumulacijo in rezerve. Obveznosti iz dohodka so se s 74 % v letu 1986 v lanskem letu dvignile na 78 % skupaj ustvarjenega dohodka. Odnosi v gibanju osnovnih kategorij, ki kažejo na finančni rezultat, pričajo, da je bila rast stroškov poslovanja precej višja od rasti skupnega dohodka (za osemnajst indeksnih točk). Cene črne metalurgije so v letu 1987 zaostajale za cenami industrijskih proizvodov za 24 indeksnih točk (poprečje leta 1987 proti poprečju leta 1986). V primerjavi z elektrogosposodarstvom znaša to zaostajanje 83,1 indeksne točke, v primerjavi z železniškim transportom pa 69,3 indeksne točke. Kumulativno so cene proizvodov črne metalurgije glede na industrijske proizvode dosegle lani nižjo rast v primerjavi z decembrom 1986 za 55,3 indeksne točke, kar je zelo neugodno vplivalo na finančne rezultate poslovanja. Če skušamo te cene primerjati v evropskem prostoru, vidimo, da niso domače cene jekla, v primerjavi s cenami v Zvezi republik Nemčiji, še nikoli tako zaostajale v zadnjih dvajsetih letih.

Oglejmo si še nekaj letošnjih najbolj zanimivih števil, ki samo še dodatno ilustrirajo težak položaj črne

(Nadaljevanje na 2. strani)

Predlog dogovora za pospešeno in učinkovitejše izvajanje sanacijskega programa

Poslovni rezultati Železarne Jesenice, kljub izvajanju sanacijskega programa, še ne zagotavljajo pozitivnega poslovanja. Še vedno ne dosegamo tekoče neto akumulacije, ki bi zadoščala za pokrivanje vseh potreb in obveznosti in omogočala poravnava nastalega negativnega rezultata iz prvega polletja.

Takoimenovani majski ukrepi, sprejeti na seji Zveznega izvršnega sveta 27. maja letos, imajo po ocenah in izračunih pomemben vpliv na rezultate Železarne Jesenice.

Predvsem vplivajo naslednji sklepi:

- spremembe politike cen in določeno povečanje cen črne metalurgije in drugih izdelkov in storitev, pomembnih za naše poslovanje,
- spremembe tečaja dinarja do drugih valut,
- kreditno monetarna politika in obrestna mera,
- vpliv poslovnega rezultata na oblikovanje in izplačevanje sredstev za osebne dohodke.

Preizkusi in izračuni kažejo:

- da je izvajanje sprejetega sanacijskega programa še pomembnejše kot doslej,
- da nerealizacija aktivnosti povzroči pomemben negativen rezultat,
- da brez bistveno povečane realizacije ob zadrževanju stroškov sanacija ni možna.

Konkretizacija posameznih nalog je na osnovi sanacijskega programa obdelana v podrobnem programu za posamezne temeljne organizacije, sektorje in službe.

Vse naloge so pripravljene predvsem kvantitativno, zato bodo v programih tekoče mesečne likvidnosti opredeljene tudi vrednostno.

Glede na tržne možnosti (kjer te niso opredeljene, jih je potrebno vzpostaviti), je osnovna naloga maksimalna možna proizvodnja na vseh agregatih (tudi storitve za prodajo) na osnovi lastnih in nabavljenih polizdelkov, zmogljivosti naprav in kadrov.

Nobena proizvodnja ali storitev ne more biti zmanjšana ali celo ukinjena, ne da bi pred tem omogočili povečanje na drugem mestu (za enako ali večjo vrednost).

Proizvodnja najbolj donosnih izdelkov bo načrtovana glede na tržne in proizvodne možnosti.

Kadrovske in materialne osnove bodo po potrebi prilagojene optimalnemu programu glede na trenutno lociranost. Delovni čas bo prilagojen potrebam proizvodnje (to velja tudi za dopuste).

— lastno ceno,

— prodajno ceno (doma in v izvozu) in

— posebne pogoje oskrbe in proizvodnje.

Za vse delavce, ki so vključeni v prednostne naloge, do nadaljnjega veljajo izjemni pogoji dela (trajanje delovnega časa, dopusti, nadurno delo, nagrajevanje).

Mesečni likvidnostni načrt mora dati pozitiven rezultat, zato bodo izdelane kombinacije (ki upoštevajo samo tržne, tehnične in tehnološke omejitve) tudi med mesecem, če bo to potrebno.

V primeru, da rezultati prodaje ne bodo zadostovali za pokrivanje vseh potreb, bo omejevanje porabe potekalo v naslednjem zaporedju:

— ustavitev vseh investicij — tudi preko storitev,

— omejevanje porabe (energije, rezervnih delov, potrošnega materiala),

— zadrževanje izplačil iz sklada skupne porabe in

— zadrževanje rasti osebnih dohodkov.

Za uresničitev teh nalog poslovodni odbor predlaga poleg že sprejetih ukrepov in načinov kontrole še naslednje aktivnosti:

1. Direktorji TOZD in sektorjev za vse naloge in programe, ki se nanašajo na TOZD ali sektor, določijo izvajalce, rok realizacije in učinke po tehniki ciljnega vodenja.

ROK: 30. junij 1988.

2. Poslovodni odbor opredeli nosilce, roke in učinke za vse splošne naloge.

ROK: 30. junij 1988.

3. Za doseganje količine in kvalitete proizvodnje se s 1. julijem uveljavi povezava med rezultatom in nagrajevanjem po dopolnilnih kriterijih. Le-te sprejmejo delavski sveti TOZD in delovne skupnosti.

Glavni poudarek je dan načrtovanju proizvodnje surovega jekla in stanju proizvodnih naprav.

Za doseganje količine in kvalitete se izvajajo naslednji konkretni ukrepi:

— V jeklarni 2 je osnovna proizvodnja le proizvodnja jekla, odlitega na kontilivu. V primeru neprogramiranega zastoja kontiliva se odlije v kokile le tisto jeklo, ki je še v fazi obdelave. V nadaljnjem se proizvodnja ustavi.

Iz dosedanjih podatkov je razvidno, da pri klasičnem vlivanju dosega pri izpljenih izredno nizke rezultate, zato tako jeklo ne prenese dodatnih stroškov predelave na bluminu.

Klasično vlivanje jekla predstavlja vlivanje neprogramiranih kvalit, ki niso v skladu s poslovnimi cilji Železarne.

— V jeklarni 1 se odliva vse do sedaj osvojene kvalitete izključno na kontilivu v gredice. Okvara kontiliva pomeni ustavitev proizvodnje določenih kvalit jekla. Za vlivanje v kokile se programira le tisto jeklo, kjer to zahteva tehnični predpis.

To lahko pomeni neizpolnjevanje programa proizvodnje posameznih kvalit. Okvara je lahko posledica nepravilnega rokovanja z napravo ali slabega vzdrževanja.

SEOI pripravi predlog vpliva dodatnih stroškov, kot posledica izpada kontiliva, na osebni dohodek odgovornih vodstvenih delavcev.

— Zalitje kontiliva: popravilo se izvaja z najboljšo ekipo delavcev

— zadrževanje rasti osebnih dohodkov (priprava rezervnih delov itd). Postaviti je potrebno normative časa popravila kontiliva. Prekoračitve ima lahko za posledico suspenz vodij izvajalcev popravila za dobo treh mesecev.

— Zamrznitev načrta remontov: Preveriti postavljene načrte letnih remontov. Skupaj z direktorji TOZD in obratovdji ugotoviti potrebe dejanskih remontov v skladu z načeli dobrega gospodarjenja. Postaviti limite finančnih sredstev, ki so posamezni temeljni organizaciji na razpolago za izvajanje remontov v določenem mesecu.

— Realizacija skupnega prihodka od eksterne realizacije TOZD Tehnične dejavnosti je sestavni del likvidnostnega načrta Železarne v višini 1 milijarde din. Če te realizacije ni, se da delavce na razpolago neposredni proizvodnji, oziroma zmanjša za toliko mesečna realizacija in s tem OD delavcev temeljne organizacije.

— Za nekvalitetno izvedene remonte, katerih posledica je izpad proizvodnje zaradi kasnejšega pričetka obratovanja ali slabše kvalitete zaradi neoptimalnega stanja naprav, so predvidene sankcije. Za vsak tak primer mora odgovorni za remont, oziroma vodstvo Tehničnih dejavnosti, pripraviti poročilo kot za izjemni dogodek.

— Izdelan bo predlog sankcij glede na podaljšanje remonta oziroma izpad proizvodnje.

V primeru doseganja oziroma preseganja načrtovanih ciljev se do maksimalne mere izkoristijo vse možnosti dvigovanja osebnih dohodkov in drugih oblik nagrajevanja.

4. Na vseh področjih, kjer načrtovani rezultat ob ugotovljenih realnih možnostih ne bo dosežen, mora slediti odstop od podpredsednika poslovodnega odbora do obratovodje, glede na stopnjo ugotovljene odgovornosti.

Neizvajanje tega sklepa v objektivnih in dokazljivih primerih sledi suspenz.

5. Če sprejeti program ne bo vplejan in izvajan, bo poslovodni odbor ob koncu leta predlagal kolektiven odstop in s tem posredno sprožil ukrep družbenega varstva.

Predsednik poslovodnega odbora Boris Bregant

Ob 4. juliju — dnevu borca čestitamo vsem borcem in aktivistom narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije.

Junjski rezultati pod planom

Do 27. junija smo po podatkih statistične službe izdelali 79.413 ton skupne proizvodnje, kar je 97,8 % družbenega načrta in 94 % višjega operativnega programa. Načrt skupne proizvodnje dosegajo: HV Bela, HV Jesenice, PVT, Elektrode, Željarna in Valjarna žice in profilov.

V Jeklarni 1 so vili 14.693 ton jekla. Višji operativni program so dosegli 97,4 odstotno.

V Jeklarni 2 so do sedaj izdelali 186 šarž, kar je 14.763 ton. Družbeni načrt so izpolnili 96,5 %, višji operativni program pa 86,3 %.

V dvajsetih odpretnih dneh smo prodali 23.251 ton končnih izdelkov in storitev ter tako izpolnili družbeni načrt 88,7 %, nekoliko nižji operativni program pa 89,3 %. K izpolnitvi načrtovani količini sta prispevala le obrata HV Jesenice in PVT.

Črni časi za črno metalurgijo

(Nadaljevanje s 1. strani)

metalurgije. V začetku aprila smo dosegli 17,1 odstotno povišanje cen le za tiste proizvode, ki imajo nekaj uvoznih surovin. Majski paket podražitev je bil poln presenečenj, naši proizvodi so se podražili za 29,8 %, a je treba takoj dodati, da so se podražili tudi proizvodi na vhodnem delu: jekleni odpadki 28 %, ferolegure 38 %, železniški transport 38,5 %, električna energija 31,4 %, ognjevarniški materiali 28,9 %. Če k temu dodamo, da je realna obrestna mera že blizu 40 %, je situacija jasna. V oddelku za ekonomske analize in planiranje na SEOI naše železarnice so po objavi ukrepov ZIS 28. maja izvedli oceno vpliva sprememb v cenah in tečajja dinarja. Če bi v prvem četrtletju letošnjega leta ob doseženih fizičnih pokazateljih poslovali po pogojih, ki so jih vzpostavili ukrepi ZIS, bi bila naša izguba večja za 3,1 mia din oziroma 22 odstotkov. Brez dosežene aprilске podražitve (17,1 %) pa bi bila izguba večja za 14,3 mia din.

Delež surovin in materialov v celotnem prihodu je v zadnjih letih stalno naraščal. V letu 1986 je znašal 45,7 %, v letu 1987 49,3 % in v prvem četrtletju letošnjega leta že 52,2 %.

Ko v zadnjem času vsi tako prisegamo na tržno ekonomijo, ne bo odveč podatek, da so v državah tržne ekonomije radikalno prestrukturirane jeklarske industrije (tako po izbruhu energetske krize) izvedli s pomočjo države. Ta ni le zagotovila ugodnih kreditov in usmerjala bančna sredstva v te namene, temveč je v vrsto drugih ukrepov zagotovila ugodnejše pogoje poslovanja, da bi se prestrukturiranje lahko izvedlo. Državna pomoč jeklarski industriji je v državah EGS od 1980 do 1985 v povprečju znašala 125 DEM za tono surovega jekla in 158 DEM pri končnih proizvodih. Za British Steel Corporation je ta pomoč znašala 183 DEM na tono surovega jekla in 274 DEM za tono valjanega jeklarskega

proizvoda. Poleg tega je v teh državah zelo razvit protekcionizem za črno metalurgijo.

Z uvajanjem tržne ekonomije bi bil skrajni čas, da tudi država spozna, da je nemogoče probleme črne metalurgije prepuščati samim železarnam in »samoupravnemu dogovarjanju« s porabniki. »Dogovorna« in tržna ekonomija imata malo ali skoraj nič skupnega in to bi morali vedeti tudi tisti, ki visoko dvigujejo roke za tržno ekonomijo.

Pa še to!

V teh dneh smo povečali cene izdelkov črne metalurgije za 24,3 odstotka na podlagi disparitete cen iz leta 1987 za vse kvalitete, razen za masovne. Te smo povečali za 6,15 odstotka na enaki osnovi. To povečanje je obliži na rane črnih metalurgov, a se bojimo, da bo ta obliži popustil ob prvem pritisku cen na vhodnem delu.

Mile Crnovič

Železarne zahtevajo mehanizem

Osnovni kriterij naj bi bila cena jekla v Zvezni republiki Nemčiji, cilj pa izboljšanje stanja črne metalurgije v panožni porazdelitvi in boljše nagrajevanje metalurgov glede na delovne pogoje in rezultate dela.

Da oblikovanje cen jekla, ki je ostalo pod kontrolo zvezne vlade, ne bi bilo več zadeva trenutnih (poljubnih) ocen, so domače železarne zahtevale sprejem mehanizma, po katerem bi v prihodnje oblikovali cene. Pravzaprav so s tem zahtevale nekaj podobnega, kar že velja za naftno in elektrogospodarstvo in kar je že veljalo za črno metalurgijo v sedemdesetih letih. Izkušnje s podobnim mehanizmom niso najboljše, saj so ga sčasoma popolnoma suspendirali.

Kot temeljni kriterij, po katerem bi v prihodnje oblikovali cene domačega jekla, naj bi bile prodajne cene jekla na tržišču v ZRN. Vodstveni delavci v Združenju črne metalurgije niso slučajno izbrali prav to državo tako v predlaganem kot v prejšnjem mehanizmu. Vzrok je v skoraj enakih standardih: nemški DIN in naš JUS sta skoraj skladna in s tem lažje primerjamo tudi metalurške proizvode.

V predlaganem mehanizmu bi prišli v poštev tudi nekateri korekcijski kriteriji, ki so za stroške poslovanja železarn najbolj zanimive. Gre za energijo, promet in osnovne surovine za izdelavo jekla. Tretji korekcijski kriterij v predlaganem mehanizmu bi bil ekonomski položaj žele-

zarn. Upoštevati bi bilo treba tudi izkoriščanje kapacitet in produktivnost metalurgov, tako da bi se cena domačega jekla glede na ceno zahodnonemškega zmanjšala, če bi v metalurgiji delali slabše kot v povprečju ostala industrija in če bi v določenih situacijah morali opustiti mehanizem. Za kaj pravzaprav gre?

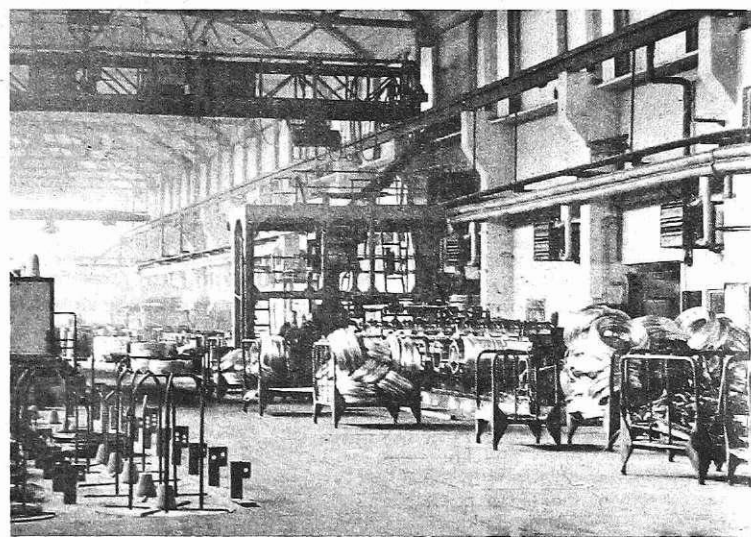
Na osnovi (slabih) izkušenj z zvezno administracijo, ki je ponavadi z domačo inflacijo in dvigom vrednosti marke enostavno »pozabljala« na sprejeti mehanizem, sedaj metalurgi predlagajo neke vrste rezervni položaj. Če iz kakršnihkoli razlogov predlagani mehanizem ne bi bil sprejet, predlagajo, da bi cena jekla rasla za pet točk hitreje kot povprečje ostalih industrijskih proizvodov s predpostavko, da imajo železarne enake poslovne rezultate. Takšen predlog utemeljujejo s potrebo, da bi v črni metalurgiji po številnih deklaracijah, ki so obljubljale zaustavitev padca v panožni delitvi, dobili v roke nekaj bolj otipljivega, kot so papirji in resolucije, ki se ne uresničujejo. Če za cene jekla ne bi dobili niti teh pet točk koncesij, potem železarne predlagajo kompenzacije iz zvezne blagajne iz naslova izgub zaradi hitrejši rasti cen vhodnih materialov.

Združenje železarn je takšen način oblikovanja cen jekla naslovlilo na Zvezni izvršni svet. Če bo zvezna vlada takoj sprejela predlagani način, potem bi to pomenilo podražitev te kovine na tržišču za okoli 70 odstotkov. Za toliko je namreč jok dražje v Zahodni Nemčiji, če računamo vsa doplačila, medtem ko je domača bazna cena (brez doplačil) dvakrat nižja.

Razponi kažejo, kje je glavni vzrok tako naglega porasta izgub v železarnah. V prvih treh mesecih so le-te znašale 190 mia, po nekaterih ocenitvah za prvo polletje pa se bodo dvignile na 350 mia din, kar kaže, da rastejo veliko hitreje kot inflacija.

Morda res ni pravi trenutek za uvajanje »nemških« cen glede na to, da so številni naši proizvodi dražji od tistih, ki jih Nemci lahko kupijo doma. Kakorkoli že: črna metalurgija bi morala čimprej dobiti injekcijo čimbolj konkretne ekonomske podpore. To je pogoj za ustavitev drsenja v situaciji brezizhodnosti, na pragu katere se sedaj nahaja. To je tudi pogoj za redno izplačevanje osebnih dohodkov, za katere zahtevajo, da morajo biti za petino nad povprečjem industrije zaradi težjih delovnih pogojev.

Javor Pardo (iz zadnje številke Metalurga — glasila RMK Zenica)

V pocinkovalnici (foto: Irena Kučina)

Nekaj rezultatov poslovanja v maju

V mesecu maju smo v Železarni Jesenice količinsko dokaj dobro poslovali, saj smo razen v Žičarni v vseh drugih obratih presegli načrtovano skupno proizvodnjo in na nivoju delovne organizacije dosegli indeks 109 na družbeni načrt. Pomembni so predvsem rezultati v Jeklarni 2, kjer je indeks 115,4 za surovo jeklo in HVB 113,4, najvišjega pa je dosegla Želbljarna 121,7 na družbeni načrt.

Tudi pri odpremi smo na nivoju delovne organizacije dosegli indeks 111,1 na družbeni načrt, pri čemer prednjačijo Valjarna bluming štel s 115,4, HVB s 115,9, Želbljarna 119,8 ter Valjarna žice in profilov 281,2 na družbeni načrt. Zaostajajo le Livarna, Žičarna, Jeklovlek in Elektrode.

V mesecu maju smo tako dosegli udeležbo v skupnem prihodu v višini 36 milijard dinarjev, kar predstavlja indeks 118,8 na povprečni mesec leta 1988. K temu je pripomogla tako količina kot tudi določeni premiki v cenah, ki smo jih uveljavili v začetku meseca maja.

Povečani količinski proizvodnji je sledilo tudi povečanje materialnih stroškov in obveznosti iz dohodka. Materialni stroški so tako v mesecu maju presegli 34 milijard dinarjev ali indeks 121,4 povprečnih mesečnih stroškov v prvih petih mesecih tega leta. Tako povečan indeks ima osnovo v hitrejši rasti cen vložnih materialov in storitev ter tudi v povečanih porabah. Še večji razkorak je v obveznostih, ki izhajajo iz dohodka. Le teh je bilo v maju za okrog 6,2 milijarde din ali indeks 142,4 na povprečni mesec tega leta, kar kaže na nenormalno naglo rast obveznosti iz dohodka, kjer prednjačijo predvsem obresti, ostale obveznosti iz dohodka ter obveznosti za delovno skupnost.

Višina osebnega dohodka v mesecu maju znaša 5,3 milijard din, kar pomeni 110,6 % povprečnih mesečnih osebnih dohodkov v letošnjem letu.

Glede na to, da so razen osebnih dohodkov v mesecu maju hitreje od udeležbe v skupnem prihodu rasli materialni stroški ter obveznosti iz dohodka, tudi v tem mesecu nismo mogli, kljub povečani realizaciji, doseči tolikšne vrednosti, da bi poslovali pozitivno. Tako je v maju povečana izguba za 1.754.389.000 dinarjev in znaša skupaj v prvih petih mesecih okrog 21 milijard.

Vzpodbudno pri tem je le to, da se je ob dobrih proizvodnih rezultatih delež izgube zmanjšal, saj znaša v maju le še 41,6 % povprečne mesečne izgube v tem letu.

Konec meseca maja smo na podlagi sklepov ZIS ponovno povišali vrednost naših izdelkov, tako da bo realizacija že v mesecu juniju porasla na blizu 50 milijard dinarjev. Samo ta rast pa še ne pomeni pozitivnega poslovanja, kajti istočasno z vrednostjo naših izdelkov rastejo tudi stroški vložnih materialov, energije, transporta in storitev, v nekaterih primerih hitreje od vrednosti naših izdelkov. Isto se dogaja tudi z obveznostmi iz dohodka, zato je bolj kot doslej pomembno izvajati ukrepe iz sanacijskega programa v smeri maksimalnega varčevanja in največje možne realizacije. Samo tak premik nam ob novih vrednostih naših izdelkov lahko omogoči pozitivno poslovanje.

Predsednik poslovnega odbora Boris Bregant

Seja delavskega sveta DSSS

Delavski svet Delovne skupnosti skupnih služb je na 13. seji, 17. junija, obravnaval uresničevanje sklepov od 6. do vključno 12. seje delavskega sveta delovne skupnosti in ugotovil, da se izvajajo. V zvezi s sklepi 12. seje, točka 6, je delavski svet zadolžil vodjo delovne skupnosti, da razporedi naloge tako, da se bo problematika »okrogle mize« obravnavala kot posebna točka dnevnega reda na naslednji seji.

Pri obravnavi poročil o izvajanju ukrepov za sanacijo poslovanja, ki so jih podali direktorji sektorjev, je bila sprejeta pobuda, da se v okviru projekta — izvajanje reorganizacije materialnega poslovanja — ustanovi team, ki bi pričel intenzivno delati na optimalizaciji zaloga oz. če je ta team že imenovan, naj bi takoj pričel z delom.

Sprejet je bil sklep o pristopu k samoupravnemu sporazumu o temeljnih načrtih Zveze skupnosti za zaposlovanje SRS za obdobje 1988-1990 in k samoupravnemu sporazumu o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o temeljnih na-

črtov občinske skupnosti za zaposlovanje za obdobje 1988-90.

Delavski svet je obravnaval poročilo o organizaciji prve pomoči in dal soglasje na predlagane spremembe o novi organiziranosti nudenja prve pomoči v Železarni Jesenice.

Potrdil je povišanje cenika gasilskih storitev od 1. junija 1988 dalje kot tudi prenos osnovnih sredstev (rolo dvodelne omare) iz oddelka tehnične dokumentacije na TOZD Tehnične dejavnosti in iz TOZD Ploščati program (prenosni recorder, osebni dozimeter HR, integralni analizator) na oddelek za ekologijo in varstvo okolja.

Obravnaval je pritožbo Srečka Kozelja na višino odpravnine in jo kot neutemeljeno zavrnil, ker veljavni dokumenti s tega področja zdaj ne dopuščajo, da bi se izplačevale odpravnine na osnovi kvartalnega povprečja, medtem ko je pritožbi Borisa Oluškija, ki se je pritožil na sklep odbora za stanovanjska vprašanja (zamenjava stanovanja) ugodil.

Delavski svet je bil seznanjen s tem, da bo potekala razprava o mezo in mikroorganizaciji delovne skupnosti po samoupravni delovnih skupinah od 17. do 30. junija.

Delavski svet je na predlog direktorja SEOI odobril enkratno denarno nagrado za izjemno prizadevnost in uspešno opravljeno delo (sprememba programov oz. testiranje zaradi spremembe sistema delitve osebnega dohodka) po 80.000 din so delavcem ERC Vilki Novak in Karlu Trametu.

Delavski svet je bil seznanjen s sklepom odbora za gospodarstvo o nadurnem delu in ugotovil, da so v delovni skupnosti upoštevane usmeritve glede zmanjševanja nadur. Obenem pa je bilo postavljeno vprašanje, ali se tako racionalno obnašajo tudi temeljne organizacije glede na skupno, še vedno visoko število nadur v Železarni Jesenice in z ozirom na presežek delavcev v Železarni.

EN

Železarni Jesenice mednarodna nagrada za izvoz

Železarni Jesenice je bila zaradi izjemne izvozne aktivnosti v letu 1987 podeljena mednarodna nagrada za izvoz. Tako se je odločil komite za izbiro 11. mednarodne nagrade za izvoz organizacije Editorial office v sodelovanju z organizacijo Trade leaders club. Ta organizacija združuje proizvajalce iz 120 dežel, nagrado za izvoz pa podeljujejo od leta 1977.

Mednarodna nagrada za izvoz je bila ustanovljena z namenom, da se nagradi in ohrabri tiste delovne organizacije, ki v kvalitativno dosežajo svetovno raven. Nagrada se podeljuje na podlagi poročil gospodarskih zbornic in mednarodnih trgovskih in izvoznih organizacij in na podlagi raziskav in analiz tujih trgov, ki jih za Trade leaders club periodično izvaja Editorial office.

Zaradi zelo dobre izvozne aktivnosti v letu 1987 je bilo za mednarodno nagrado za izvoz izbranih tudi pet delovnih organizacij iz Jugoslavije, vendar je v okviru črne metalurgije to priznanje dobila le Železarna Jesenice.

Podelitev mednarodne nagrade za izvoz bo 4. julija letos v Parizu. Njeno je bil povabljen predsednik poslovnega odbora naše železarnice, vendar so stroški zelo visoki, zato je predsednik povabil odklonil.

Lilijana Kos

Železarski globus

LR Kitajska

Španska železarska družba Ensider je prodala LR Kitajski opremo za dve valjarni, ki sta dosedaj obravnavali v španskih železarnah. Prva je valjarna debele pločevine z letno proizvodno zmogljivostjo 500.000 ton pločevine. Druga valjarna stekel ima letno proizvodno zmogljivost 300.000 ton valjanih izdelkov.

Pakistan

Pakistanska železarska družba Pakistan Steel Mills bo sama kopala železovo rudo za svoje železarne. Rudnik železne rude Naukundi v pokrajini Chagai je že pripravljen za začetek izkopa rude. Ocenjujejo, da bo začetna letna količina železove rude v tem rudniku okoli 2,6 mio ton.

Obvestilo!

Bralke in bralce Železarnja obveščamo, da naslednja številka glasila izide 14. julija. Dopisnike naprošamo, da pravočasno oddajo gradivo za prvo julijsko številko.

Uredništvo

TOZD Okrogli program v letošnjem letu

V prvem četrtletju je ta temeljna organizacija poslovala z izgubo, za drugo četrtletje pa so izgledi veliko bolj ugodni. Proizvodna gibanja so bila v aprilu in maju dokaj normalna, zato so v vseh obratih, razen v Žičarni, kjer primanjkuje delavcev, presegli načrtovano proizvodnjo.

Direktor temeljne organizacije Okrogli program Franc Vičar je pojasnil, da je bila proizvodnja v aprilu in maju zelo dobra, v juniju pa je bila manjša v Valjarni žice in profilov in Žičarni. V Valjarni žice in profilov je bil vzrok za manjšo proizvodnjo pomanjkanje vložka, ker Jeklarna 1 ne sledi programu valjarne. Posledica tega je bila, da so bile količine vložka za VAC, patentirano in EO žico ter avtomatna jekla za polovico manjše od potrebnih. Tako VZP kljub temu, da ima dovolj naročil, ni mogla normalno delati in izpolniti svojih obveznosti. V zelo nevhvaležnem položaju pa je tudi Jeklarna, saj potrebnega jekla ni odliha zato, ker ni imela ustreznega vložka in surovin.

V temeljni organizaciji ocenjujejo, da bo poslovni rezultat v drugem četrtletju pozitiven, saj je bila proizvodnja boljša kot v prvem četrtletju, pa tudi stroški obratovanja do sedaj še niso preokračeni, ampak so celo nekoliko manjši od načrtovanih. V aprilu in maju so se spremenile tudi cene njihovih izdelkov, ki so se v primerjavi s prvim četrtletjem v juniju povečale za 64 odstotkov.

Proizvodnja izredno dobro poteka v Elektrodah, Jeklovleku in Želbljarni, nekoliko slabša pa je v Valjarni žice in profilov in Žičarni. V Elektrodah in Želbljarni je proizvodnja dobra predvsem zaradi stabilnosti kolektiva in kooperacij, v Jeklovleku pa je k dobrim proizvodnim rezultatom veliko prispevalo obratovanje dveh novih vlečnih strojev in notranja prerazporeditev delavcev.

Valjarna žice in profilov ima večino težav zaradi predhodnih obratov: v Jeklarni zamujajo pri vlišanju jekla, v Valjarni bluming štekel pa pri brušenju in pri dogovorjenih rokih valjanja. Zato je v VZP veliko tehnoloških prekinitev, ker morajo spreminjati programe valjanja. Poleg tehnoloških zastojev narašča tudi število mehanskih in električnih okvar, za kar je vzrok predvsem nedokoncana organizacija vzdrževalne dejavnosti. Za VZP in za VBS skrbi ena vzdrževalna enota, ker pa ima bluming vedno prednost, so težave v žični valjarni vedno bolj pogoste. Zato je nujno, da bi imela Valjarna žice in profilov svojo samostojno vzdrževalno enoto.

Žičarna je izredno nestabilen kolektiv, ki stalno primanjkuje delavcev za normalno delo. V zadnjih treh letih se je v tem obratu zamenjalo 270

delavcev ali ena tretjina zaposlenih na leto. Posledica tega je manjša storilnost, ker je treba vedno znova pričevati nove delavce. Na razmere v Žičarni je zelo vplivala tudi sedanja politika Železarne, da je treba občutno zmanjšati število zaposlenih v delovni organizaciji. Ta usmeritev je povzročila, da se je povečal odhod starejših kvalificiranih delavcev v vseh petih obratih, v Žičarni pa najbolj. Ker je usmeritev Železarne takšna, da se zaradi težkega ekonomskega položaja novih delavcev ne zaposluje, primanjkljaja ne morejo nadomestiti, posledica pa je manjša proizvodnja. Na delavskem svetu TOZD Okrogli program so zato zahtevali dopolnitev sklepa o zaposlovanju novih delavcev v tem smislu, da ta sklep za določena kritična delovna mesta ne velja.

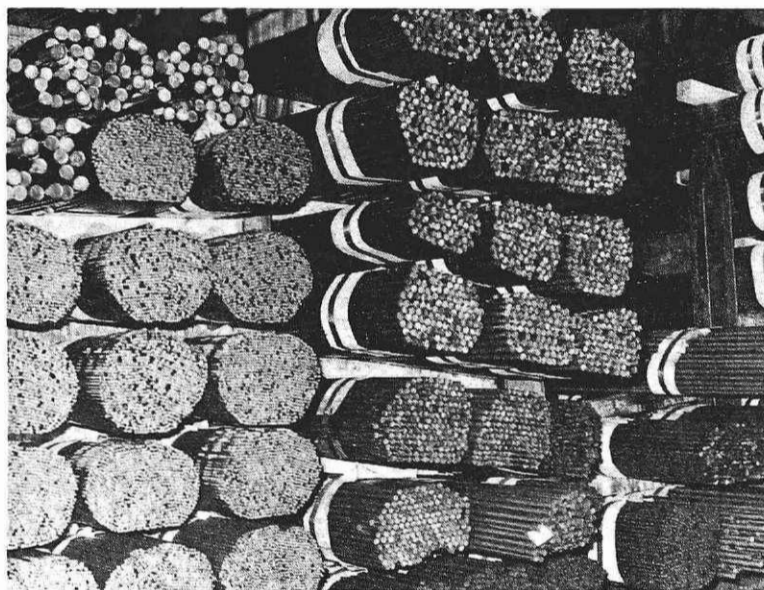
Drugi vzrok za kadrovske težave v Žičarni je individualna norma. Delavec mora pri tem delu prevzeti nase vse posledice nekvalitetnega vložnega materiala in surovin; s svojim delom žičar niti na vložek niti na surovine ne more vplivati, prevzema pa vse posledice svoje manjše storilnosti. Zato se v temeljni organizaciji Okrogli program zavzemajo za to, da bi delavci, ki imajo individualno normo, obdržali stimulacijo. Zavzemajo se tudi za napredovanje na delov-

nem mestu, saj sedaj ni več žičarja, ki bi delal samo na enem žičarskem stroju.

Ključni obrat Okroglega programa je Valjarna žice in profilov, ki je bila rekonstruirana v letih 1965 do 1967. Od takrat je ostal obrat nespremenjen, zato so nujno potrebne večje racionalizacije in dopolnitve ogroditeljnih naprav. Če ob prejšnji rekonstrukciji so bile v novo valjarno prenešene nekatere zastarele naprave iz stare žične valjarne, zato je Valjarna žice in profilov omejeno sposobna za valjanje vseh kvalitet, ki jih imamo (nekatero napake se redno ponavljajo pri vseh programih). Ker zaradi velikih finančnih težav predvidene posodobitve in dopolnitve proizvodnje VZP ne bodo izvedene, se bodo vse omenjene težave pojavljale tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Direktor temeljne organizacije Okrogli program je ob koncu dejal, da so osebni dohodki delavcev v obratih Žičarna, Želbljarna in Elektrote večkrat na zadnjih mestih na lestvici osebnih dohodkov v Železarni, vendar na to delavci sami ne morejo vplivati, ker je osnovni vzrok za njihovo slabše delo pomanjkanje delavcev. Prav zato in glede na kvalifikacijsko strukturo zaposlenih in pogoje dela bi morali biti osebni dohodki predvsem v teh obratih boljši. Žal pa razmere v Železarni ne dopuščajo, da bi se te želje kmalu uresničile.

Lilijana Kos

Jeklene palice (foto: Irena Kučina)

Služba Plan procesa je posrednik med kupci in proizvodnjo

V preteklosti se je ta služba imenovala Centralna priprava dela, njena naloga pa je bila, da posreduje med kupci in proizvodnjo. Namen dela te službe je tudi danes isti, saj je služba Plan procesa predvsem izvrševalec poslovne politike, dogovorjene na poslovnem odboru. Plan procesa je tudi danes vmesni prostor med komercialno in obrati, kjer se vsklajujejo potrebe trga in možnosti naše proizvodnje.

Osnovna naloga službe Plan procesa je, da sprejeta naročila v rokih in pravih kvalitetah spelje do konca, kar pomeni, da kupec res dobi tisto, kar je naročil, in to ob pravem času in v pravih količinah. Miloš Piščanec, vodja službe Plan procesa, je pojasnil, da naročilo najprej sprejmejo, ga posredujejo v obrate in Jeklarno in nazaj. Njihovo delo je tudi sortiranje naročil po kvalitetah in njihovo posredovanje v Jeklarno ter spremljanje odlihte sarže do njene predelave glede na naročilo.

V operativnem načrtu imajo tudi proizvodna vložka, katerih namen je, da so vsi obrati primerno preskrbljeni. Zato je dobro delo Jeklarni tudi za službo Plan procesa zelo pomembno, saj v obratih naročil ne morejo izpolniti, če v jeklarni ne naredijo po količini in asortimentu ustrezne sarže. Bilanco vložka takoj pokvari vsaka zgrešena sarža, saj niti uvoženi niti jugoslovanski vložek ne moreta nadomestiti jekla iz naših jeklarn. Videti je, da se jeklarji tega zavedajo, saj v zadnjih treh mesecih zelo dobro delajo in izpolnjujejo naročila. Zato je tudi Valjarna bluming — štekel dosegla načrtovani izplen, kar se pozna tudi v dobrem delu končnih obratov.

»Mi smo kot šahisti - stalno nekaj kombiniramo, da zadostimo naročilom in pripravimo mesečne programe.

me. Ker se v večini primerov strogo držimo dogovora, da ne gre v predelavo tisto, kar ni pokrito z naročili, se včasih zgodi, da določen obrat za nekaj dni stoji. Čeprav je to neprijetno, je še vedno bolje, kot da bi delali nekaj, kar ne bomo prodali.

Miloš Piščanec nam je tudi pojasnil, kako je služba Plan procesa organizirana. Njeno delo opravljajo delavci na treh ravneh: en del je v Delovni skupnosti skupnih služb, drugi del je na ravni temeljne organizacije, tretji pa v obratih. S takšno organizacijo se delavci pripravijo na delo oziroma plana procesa ne strinjajo, ker menijo, da bi morala biti takšna dela enotna oziroma centralna za celotno proizvodnjo.

Omenili smo že, da služba Plan procesa posreduje med komercialno in obrati, oziroma da vsak vodja plana procesa v obratu sprejme naročilo od Komercialne, ga sortira po kvalitetah in preko službe Priprava dela pošlje v Jeklarno. Čeprav imajo delavci priprave dela z naročili veliko opravkov, na to, ali je naročil dovolj ali ne, ne morejo vplivati. Zahtevajo lahko samo to, da je naročil iste kvalitete vsaj za eno saržo, da ne bi bilo preveč izmečka.

Tudi na medfazne zaloge služba ne more neposredno vplivati, ker so medfazne zaloge zaradi načina proizvodnje in programiranja dela nuj-

ne. Drugo vprašanje pa je, kakšne naj bodo te zaloge — obrati bi radi imeli visoke zaloge za nemoteno delo, finančniki pa bi najraje videli, da zalog sploh ne bi bilo. Služba Plan procesa mora te želje vskladiti in poiskati optimalne zaloge, ki so običajno manjše od tistega, kar hočejo obrati, in večje od zahtev finančnikov.

Pri svojem delu delavci službe Plan procesa veliko sodelujejo z delavci Komercialne in vodji priprave dela v obratih, preko kvalitetne konference pa sodelujejo tudi z delavci raziskovalnega oddelka in sektorja tehnične kontrole. Sodelujejo tudi pri raznih projektih, kot je projekt prehod dela na sistem 5+2 v Valjarni bluming štekel, kjer bo treba celoten tehnološki postopek prilagoditi tej spremembi. Tudi v projektu krmiljenje proizvodnje imajo pomembne naloge tudi pri uvajanju kvalitetne samokontrole v Valjarni debele pločevine in pri programiranju in skladiščenju ter transportu med Valjarno žice in profilov in Žičarno.

Služba Plan procesa opravlja naloge samo za metalurški del proizvodnje, ker ima vzdrževalna dejavnost svojo pripravo dela. Vendar je sodelovanje tudi tu zelo potrebno, predvsem pri večjih remontih v posameznih obratih. Delo službe Plan procesa je torej zelo pestro in odgovorno, saj je treba dobro poznati celotno proizvodno problematiko za vse obrate ter tehnologijo izdelave in tehnološke zahteve za skorajda vse naše izdelke.

Lilijana Kos

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

OD 4. DO 17. JULIJA

- 4. julija, Marin GABROVŠEK, poslovodni odbor, Bled, Ribenska 8 c, ☎ 78-157.
 - 5. julija, Milan GARTNER, Livarna, Nomen 34.
 - 6. julija, Martin ŠKETA, TOZD Ploščati program, Bled, Alpska 1, ☎ 77-130.
 - 7. julija, Jernej HOČEVAR, prodaja, Jesenice, Kejžarjeva 38, ☎ 82-118.
 - 8. julija, Klemen HRIBAR, STK, Jesenice, Udarna 5, ☎ 83-901.
 - 9. julija, Franc VIČAR, TOZD Okrogli program, Rodine 51, ☎ 80-035.
 - 10. julija, Tomaž KAVČIČ, Predelava valjanih trakov, Radovljica, Langusova 39.
 - 11. julija, Bogdan RAVNIK, Hladna valjarna Bela, Jesenice, Tavčarjeva 3b, ☎ 83-734.
 - 12. julija, Jože KOBENTAR, kadrovski sektor, Hrušica 19.
 - 13. julija, Ernest PUŠNIK, Komercialna, Hrušica 138.
 - 14. julija, Jože KRAMAR, Energetika, Mojstrana, Dovje 112, ☎ 89-129.
 - 15. julija, Oskar KURNER, sektor za razvoj in raziskave, Jesenice, Tavčarjeva 9, ☎ 81-214.
 - 16. julija, Aleš LAGOJA, raziskovalni oddetek, Jesenice, Titova 22, ☎ 82-826.
 - 17. julija, Sašo MANDELJC, Valjarna bluming štekel, Jesenice, Tomšičeva 88, ☎ 82-054.
- Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.
- V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti obhod po železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovnega odbora.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 4. 7.	Adam Kovač	Mitja Kersnik
Torek — 5. 7.	Aleš Soklič	Marjan Erman
Sreda — 6. 7.	Mitja Benedičič	Matija Urh
Četrtek — 7. 7.	Bogomir Svetina	Pavel Zupan
Petek — 8. 7.	Alojz Varl	Igor Logar
Sobota — 9. 7.	Janez Arh	Mirko Zupan
Nedelja — 10. 7.	Anton Kavčič	Janez Vehar
Ponedeljek — 11. 7.	Klavdij Mlekuž	Franci Zupančič
Torek — 12. 7.	Karel Koblar	Sašo Dolžan
Sreda — 13. 7.	Dušan Šmid	Franc Novak
Četrtek — 14. 7.	Franci Kalan	Ivan Šenveter
Petek — 15. 7.	Damjan Gasar	Janko Cerkovnik
Sobota — 16. 7.	Vanda Eniko	Zdravko Smolej
Nedelja — 17. 7.	Janez Otrin	Rajko Petraš

Služba obratne ambulante

Od 11. do 16. julija bodo delale naslednje obratne ambulante:
 DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.
 POPOLDNE: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
 Dispanzer za borce od 13.30 do 14.30 ure.
 V soboto, 16. julija, samo dopoldne: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE:
 DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.
 II. zobna ambulanta bo zaradi rednega letnega dopusta zaprta.
 POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.
 V soboto, 11. julija, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.

Od 5. do 9. julija bodo delale naslednje obratne ambulante:
 DOPOLDNE: III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
 POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik.
 V soboto, 9. julija, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.

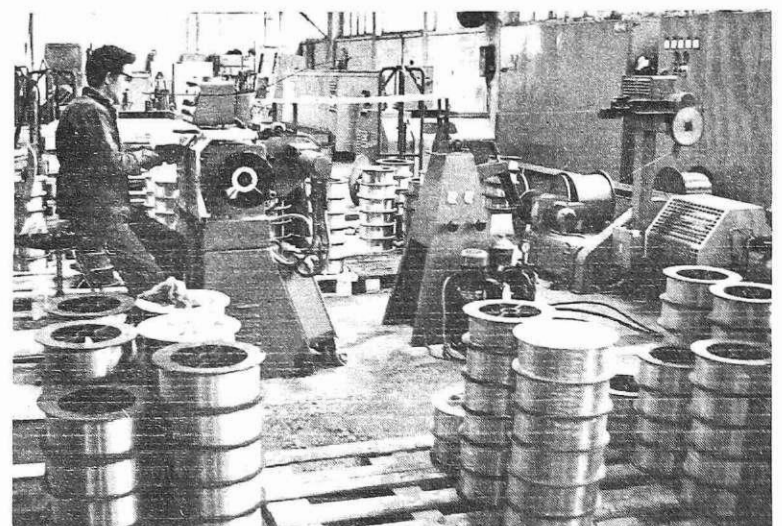
ZOBNE AMBULANTE:
 DOPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
 III. zobna ambulanta bo zaprta zaradi letnega dopusta.
 POPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.
 V soboto, 9. julija, samo dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. ure do 10.30, popoldan od 12. ure do 17.30.
 Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

Od 2. do 4. julija, Branko MARKIZETI, Titova 4 a, Jesenice, ☎ doma 83-596, ☎ v službi 83-281.
 9. in 10. julija, Urša OBLAK, Dovje 78, ☎ doma 89-187, ☎ v službi 83-281.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Žičarna (foto: Irena Kučina)

Stroški v maju

V maju smo prodali 31.990 ton izdelkov osnovne dejavnosti in opravili 155 ton storitev prevajanja. Razlika med prodajno in obračunsko lastno cenno je bila pozitivna, tako da je pozitivno vplivala na rezultat poslovanja. Na rezultat pozitivno je delovalo tudi znižanje stroškov v porabi R-3 in lastni porabi ter razlika med domačo in izvozno ceno. Na rezultat poslovanja pa so negativno vplivali višji proizvodni stroški od načrtovanih, revalorizacija obravnane amortizacije, materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka, vkalkulirani del dohodka in posebni stroški izvoza. Vsota vseh omenjenih kategorij je bila pozitivna in je znašala 3.285 mio din.

Poleg omenjenih stroškov pa morajo temeljne organizacije pokriti še obveznosti do splošne in skupne porabe, ki v cenah niso vkalkulirane, pogodbeno in ostale zakonske obveznosti ter razliko med vkalkuliranimi in izplačanimi osebni dohodki.

Zaloga nedokončane proizvodnje, polizdelkov in končnih izdelkov so se v primerjavi s stanjem na začetku meseca maja zmanjšale za 622 ton.

Proizvodne temeljne organizacije in TOZD Tehnične dejavnosti so v maju dosegle 9.965 mio din višje stroške od načrtovanih. Pri tem so bili doseženi stroški obračunske lastne cene višji od načrtovanih za 9.999 mio din, materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili višji za 98 mio din, vkalkulirani del dohodka pa nižji za 132 mio din.

Stroški obračunske lastne cene so bili torej višji za 9.999 mio din, od tega so bili stroški vložka višji za 5.197 mio din, stroški predelave pa višji za 4.802 mio din.

V stroške vložka so vključeni višji oziroma nižji stroški od načrtovanih za dosežene izpene, dobropise za odpadke, večjo oziroma manjšo porabo vložnega materiala, boljši oziroma slabši asortiment vložka ter proizvodnje, stroški internih reklamacij, stroški nedokončane proizvodnje ter stroški, ki nastanejo zaradi razlike med nabavno vrednostjo tujega vložka ter plansko ceno domačega vložka.

V stroške predelave so vključeni

stroškov vložka v skupni vrednosti 3.401 mio din. V TOZD Tališnice so dosegli za 1.894 mio din zvišanja. V obratu Jeklarne 1 so imeli zaradi višje vrednosti proizvodnje znižanje stroškov v vrednosti 195 mio din. V obratu Jeklarne 2 pa je nižja vrednot proizvodnje vplivala na zvišanje stroškov v vrednosti 2.091 mio din.

Obrot Livarna pa je imel za 2 mio din nižje stroške.

TOZD Ploščati program je dosegel zvišanje v vrednosti 1.445, in sicer zaradi spremembe asortimenta vložka v obratu Valjarna asortiment stekla (brame namesto načrtovanih slabov s kontiliva) v vrednosti 1.647 mio din, obrat Valjarna debele pločevine pa je dosegel znižanje v vrednosti 202 mio din zaradi nižje cene slabov iz kontiliva, TOZD Okrogli program pa je imel zvišanje v vrednosti 62 mio din zaradi višjih cen blumov v obratu Valjarna žice in profilov.

Razlika med nabavno vrednostjo tujega vložka ter plansko ceno domačega vložka je stroške vložka zvišala za 1.279 mio din. TOZD Ploščati program je imel za 1.389 mio din zvišanja stroškov. V okviru temeljne organizacije so zvišanje dosegli v obratih Hladna valjarna Bela (1.027 mio din), Hladna valjarna Jesenice (445 mio din), Predelava valjanih trakov (57 mio din), znižanje pa so dosegli v obratu Valjarna bluming stekel (140 mio din).

TOZD Okrogli program je dosegel za 110 mio din nižje stroške; znižanje so imeli v obratih Žičarna (12 mio din), Elektrode (79 mio din) in Željarna (52 mio in), zvišanje pa v obratu Jeklovlek (33 mio din). Stroški, nastali zaradi dodatne predelave tujega vložka oziroma zaradi odpada proizvodnje pri uporabi tujega vložka, so znašali 15 mio din.

Sprememba asortimenta vložka ter nedoseganje kvalitetnejšega asortimenta dosežene proizvodnje od načrtovane so vplivali na zvišanje

stroškov vložka v skupni vrednosti 3.401 mio din. V TOZD Tališnice so dosegli za 1.894 mio din zvišanja. V obratu Jeklarne 1 so imeli zaradi višje vrednosti proizvodnje znižanje stroškov v vrednosti 195 mio din. V obratu Jeklarne 2 pa je nižja vrednot proizvodnje vplivala na zvišanje stroškov v vrednosti 2.091 mio din.

Obrot Livarna pa je imel za 2 mio din nižje stroške.

TOZD Ploščati program je dosegel zvišanje v vrednosti 1.445, in sicer zaradi spremembe asortimenta vložka v obratu Valjarna asortiment stekla (brame namesto načrtovanih slabov s kontiliva) v vrednosti 1.647 mio din, obrat Valjarna debele pločevine pa je dosegel znižanje v vrednosti 202 mio din zaradi nižje cene slabov iz kontiliva, TOZD Okrogli program pa je imel zvišanje v vrednosti 62 mio din zaradi višjih cen blumov v obratu Valjarna žice in profilov.

Razlika med nabavno vrednostjo tujega vložka ter plansko ceno domačega vložka je stroške vložka zvišala za 1.279 mio din. TOZD Ploščati program je imel za 1.389 mio din zvišanja stroškov. V okviru temeljne organizacije so zvišanje dosegli v obratih Hladna valjarna Bela (1.027 mio din), Hladna valjarna Jesenice (445 mio din), Predelava valjanih trakov (57 mio din), znižanje pa so dosegli v obratu Valjarna bluming stekel (140 mio din).

TOZD Okrogli program je dosegel za 110 mio din nižje stroške; znižanje so imeli v obratih Žičarna (12 mio din), Elektrode (79 mio din) in Željarna (52 mio in), zvišanje pa v obratu Jeklovlek (33 mio din). Stroški, nastali zaradi dodatne predelave tujega vložka oziroma zaradi odpada proizvodnje pri uporabi tujega vložka, so znašali 15 mio din.

Spremembe v zaloga nedokončane proizvodnje in ostalo so stroške

Zvišanje — znižanje načrtovanih stroškov za maj

v 000 din

TOZD	Odstopanje od obrač. LC	Materialni stroški za ustvarjanje SP	Vkalkulirani del dohodka	SKUPAJ
Tališnice	+ 7.884.089	+ 35.156	- 58.117	+ 7.861.128
Ploščati program	+ 707.865	+ 68.120	- 21.254	+ 754.731
Okrogli program	- 230.038	+ 2.480	+ 3.025	- 224.533
Tehnične dejavnosti	+ 1.637.050	- 7.743	- 55.480	+ 1.573.827
Skupaj	9.998.966	+ 98.013	- 131.826	+ 9.965.153

OPOMBA: zvišanje stroškov (+)
znižanje stroškov (-)

vložka zvišale za 149 mio din, in sicer v TOZD Ploščati program.

Stroški predelave so bili višji od načrtovanih v vrednosti 4.802 mio din. Zvišanje teh stroškov je imela temeljna organizacija Tališnice zaradi večje porabe in TOZD Tehnične

dejavnosti. Nižje stroške predelave od načrtovanih pa sta dosegli temeljni organizaciji Ploščati program in Okrogli program zaradi večje proizvodnje in manjše porabe.

Vesna Janc

Aktiviranje gorenjskega aktiva

V sredo, 22. junija, je bil v sejni sobi letališča Ljubljana delovni sestanek aktiva novinarjev in organizatorjev obveščanja v združenem delu za gorenjsko regijo.

Aktiv je že nekaj let obstajal le formalno, na papirju. Tokrat so se odločili poživiti delo aktiva. Seznanili so se s poročilom s seje izvršnega odbora sekcije novinarjev in organizatorjev obveščanja v združenem delu SR Slovenije, ki je bila v Portorožu. V oktobru je predvideno študijsko srečanje v Novi Gorici, kjer bo ena od tem tudi Pomoč pri koncipiranju vsebinskih zasnov glasil in biltenov. V razpravi so udeleženci srečanja večkrat omenili, za te krizne čase značilne, vse glasne (prihajajoče) namere za uredništva glasil po zmanjšanju obsega, vsebine in celo po ukinitvi glasil. S takimi poskusi se srečujemo tudi na našem uredništvu in

prav gotovo bo to ena od tem oktobrskega srečanja novinarjev. Izrečeno je bilo nekaj konkretnih predlogov za izboljšanje dela aktiva, izvolili pa so nov izvršni odbor, ki ga bo vodil Boris Jalovec.

Svet za informiranje in obveščanje pri OK SZDL Jesenice je za petek, 24. junija, organiziral javno razpravo o spremembah Zakona o javnem obveščanju. Od številnih vabljenih se vabilu ni odzvala niti petina. Tako je javno razpravo ni bilo nič. Ker so pred nami poletni meseci, lahko ponovno vabilo pričakujemo šele jeseni.

M.C.

Pregled sestankov SDS

Preden nadaljujemo s pregledom zapisnikov SDS iz programa samoupravnih aktivnosti za maj, pogledimo nekatere zapisnike SDS iz Delovne skupnosti skupnih služb.

Samoupravni delovni skupnosti **Oddelek za ekonomske analize in planiranje ter Oddelek za organizacijo dela** sta 24. junija obravnavali predlog mezo in mikroorganiziranosti delovne skupnosti. Oddelek za organizacijo dela je pripravil pismeno mnenje, ki je priloženo k zapisniku in s katerim se strinja tudi Oddelek za ekonomske analize in planiranje. Mnenje vnaša resen dvom v strokovnost pripravljenega predloga mezo in mikroorganiziranosti. Ker je razprava na SDS verjetno že zaključena (trajala naj bi do 30. 6.), je škoda, delavcem ni bilo še pravočasno dostopno. Mnenje pa bo možno upoštevati tudi v svet Delovne skupnosti, ki naj bi predlog mezo in mikroorganiziranosti sprejel.

Med drugim v svojem mnenju Oddelek za organizacijo dela opozarja, da njihovi delavci pri oblikovanju sedanjega predloga organiziranosti niso sodelovali, temveč so bili samo v vlogi pripravilca dirigiranih organizacijskih sprememb. Poudarjajo, da zaradi tega ne morejo sprejeti in nositi odgovornosti za predlagano organiziranost DSSS, saj je oblikovanje organiziranosti opravil PO brez njihovega sodelovanja.

Poglejmo to mnenje v celoti: »Pri oblikovanju organizacijske strukture je potrebno sistemski pristop, ki mora zagotoviti, da so organizacijske spremembe:

- v skladu z dolgoročno strategijo oz. razvojnimi cilji,
- v skladu z zakonskimi opredelitvami,
- na osnovi teoretičnih in praktičnih spoznanj na tem področju,
- v skladu z interesi delavcev in širšimi družbenimi interesi, podprte z:
- ustreznimi rešitvami družbeno-ekonomskih odnosov,
- informacijskimi rešitvami,
- primerno mikroorganizacijo dela.

Na oblikovanje organizacijske strukture (predvsem za področje Delovne skupnosti Skupnih služb) imamo delavci oddelka za organizacijo dela naslednje pripombe in mnenja:

Pri oblikovanju sedanjega predloga organiziranosti DSSS delavci oddelka za organizacijo dela nismo sodelovali, temveč smo samo v vlogi pripravilca dirigiranih organizacijskih sprememb za delavski svet. Oblikovanje organiziranosti je opravil PO brez sodelovanja oddelka za organizacijo dela, četudi obstoječe organizacijsko navodilo, ki opredeljuje postopek organizacijskih sprememb, predpisuje pri kreaciji vseh organizacijskih sprememb sodelovanje oddelka za organizacijo dela.

Zato izjavljamo, da ne smemo in ne moremo nositi odgovornosti za predlagano organiziranost DSSS, ker nismo sodelovali pri oblikovanju njene organiziranosti. To izjavljamo zaradi tega, ker se sedaj dobivamo očitke, kako smo oblikovali prejšnjo organiziranost iz leta 1979, četudi vsi vemo, da so bile te spremembe narekovane.

S to izjavo pa se ne distanciramo od nadaljnega dela pri uveljavljanju organizacijskih sprememb, obenem pa se sprašujemo za smiselnost obstoja oddelka za organizacijo dela, če ga nobeden ne upošteva in tudi nikjer nima prave podpore.

To se že odraža pri predlogu mikroorganiziranosti DSSS, ko oddelk za organizacijo dela zgublja status oddelka, obenem pa se mu znižujejo normativ za 50 %.

S tako organizacijsko odločitvijo pa se vsiljujejo naslednja vprašanja:

- Ali bodo organizatorji še lahko oblikovali makro in mezo organiziranosti Železarne in obenem predlagatelj te na samoupravne organe, ker za to ... nimamo več statusa. Četudi se odloči, da to delo opravlja, nima zanj dovolj čudno, da tako pomembne stvari opravlja nekdo, ki je na petem nivoju odločanja v Železarni (strokovni sodelavec organizator — vodja od-

delka — direktor sektorja — vodja DSSS, vodja TOZD — podpredsednik PO — predsednik PO),

- Ali so strokovni delavci oddelka za organizacijo dela še v stanju po obsegu in kvaliteti (strokovno) pokrivati celotno področje mikroorganiziranosti Železarne. Za oblikovanje tega področja se zahteva podrobno poznavanje organiziranosti, postopkov in procesa dela, ker se je edino s tem možno vključevati v oblikovanje mikroorganiziranosti z direktorji TOZD, vodji obratov (direktorji sektorjev) in vodji oddelkov.

- Že sedaj imamo s tem probleme, ker pet strokovnih sodelavcev pokriva celotno organizacijo Železarne po področjih, izdelavo organizacijskih predpisov in navodil za ta področja, izdelavo sistemov šifriranja in sodelovanje v različnih skupinah in projektih.

- Rezultat tega (ne vemo, kako bo vnaprej) pa je, da so neupravičeni predlogi sprememb organiziranosti s strani predlagateljev večkrat upoštevani, kar povzroča kritike na račun oddelka za organizacijo dela (upravičene in neupravičene), nihče pa se ne vpraša, ali je pri tako velikem obsegu dela še možno strokovno delati.

- Ali predlagano število strokovnih sodelavcev lahko v kratkem času v zvezi z novo organiziranostjo Železarne izdela, kriptirani, skladni in pripravi za sprejemanje samoupravnih organizacijske spremembe in navodila.

- Obseg sprememb z novo organiziranostjo, predvsem na področju delovne skupnosti, kjer je največ informacijskih tokov, je tako velik, da bo potrebno izvesti prestrukturiranje informacijskih tokov, in če ji želimo uzakoniti, jih moramo tudi predpisati.

Dvomu o strokovnosti pripravljenega predloga mezo in mikroorganiziranosti se je na sestanku (istega dne) SDS pridružil tudi Center za samoupravljanje in informiranje. Med drugim od vodje DSSS zahteva, da zadrži postopek sprejema mezo in mikroorganiziranosti, dokler ne bodo podane zakonite osnove za izdelavo mikroorganizacije (enotna metodologija za sestavo razvida del in nalog, pravilnik za sestavo razvida del in nalog). CESI opozarja, naj se upošteva strokovno mnenje pravnih in kvalifikacijskih strokovnjakov, ki pa bodo odpravljene. Na vprašanje, zakaj so v Jeklarni višji osebni dohodki, če je tam največ izgube, so takoj dobili odgovor. Ker je Žičarna v TOZD dosegla najslabši rezultat, zbor navaja vprašanja, ki jih je potrebno rešiti:

- Pomanjkanje kvalitetnega vložka za PŽ žice. Problematika se sicer rešuje, vendar prepočasno.

- Pomanjkanje vložka SG-2. Ali je Jeklarne zmogoča slediti našim potrebam, ki so vse večje?

- Problematika luženja in žarjenja VAC žic. Proizvodnja in kvaliteta sta padli zaradi pomanjkanja uvoznih čistil.

- Faktor predelave naj se realno izračuna vsak mesec posebej, ker se stalno spreminja.

- Boljša organizacija dela in ustrezno vzdrževanje naprav.

SDS Žičarna I-1, II-2, Patentirnica ter TPO so na drugem delnem zboru ugotovljale vzroke za slab poslovni rezultat. Navedli so naslednje: tehnološke težave zaradi površine VAC žice, nova luženja je še poskusno klorovala, razdrobljenost naročil, pomanjkanje delavcev na ključnih delovnih mestih. Pod razno pa so zahtevali, da se v najkrajšem času uveljavi sistem napredovanja na delovnem mestu. SDS Adjustaža, Votičarna

in Vodstvo so na tretjem delnem zboru pod razno obravnavali prevoze žice od strojev v adjustazo in skladišče. Pripombe so imeli na nepravilno in malomarno delo karistov, ker jim zaradi uničenega materiala znižuje izpene in skupni poslovnih rezultatov. Tudi te SDS so na koncu zahtevale, da se v najkrajšem času uveljavi sistem za napredovanje na delovnem mestu.

Ostale SDS so se sešle na četrtem delnem zboru. Zbor je poročilo o poslovnih rezultatih odkril dve napaki: podana poročila so bila zamenjana, analiza zvišanja oz. znižanja načrtovanih stroškov pa je bila narobe podana. Zahtevali so uradno popravilo dokumenta. Pod razno so postavili vprašanje o obračunavanju doseženih delovnih rezultatov ter OD po novem obračunskem sistemu. Na vprašanje so dobili odgovor.

TOZD Komerciala

Iz temeljne organizacije Komerciala smo prejeli zapisnike SDS Nabava — Zunanja trgovina, SDS Domača prodaja in marketing, SDS Centralno skladišče ter SDS Špedicija. Ob obravnavi periodičnega obračuna za prvo tromesečje je SDS Nabava — zunanja trgovina imela pripombo na trditve iz poslovnega poročila, čes da so vzrok za negativno poslovanje tudi negativni izvozni učinki zaradi nerealnega tečaja dinarja. Ta informacija je po njihovem mnenju nedokazana, saj je bil v ozbilno večji od njihovega, tečaj pa je enak. Zavedati pa se moramo, da smo izvažali tudi take materiale, ki jih doma ni bilo moč prodati. Pod točko razno je predstavila SDS zanižala, kakšen je bil namen obiska Poljskaka, Vičarja in Kosove pri firmi Falk v Bolcanu. SDS sprašuje odgovorne za načrtovanje delovnih sobot, po kakšnem ključu jih načrtujejo. Pripombe so bile na število in razporeditev delovnih sobot v mesecu aprila in maju.

SDS Domača prodaja in marketing je razpravljala o nujnosti azuriranja lastnih cen in načrtovanja realizacije oz. prodajnih cen po obračunskih obdobjih — ne pa na poprečje za celotno leto in padanju asortimenta, kar slabo vpliva na realizacijo. Člane SDS je direktor TOZD seznanil z informacijo o mikroorganizaciji in nivoju vrednotenja del in nalog v Komercialu. Poudaril je, da je bil prvoten namen, da bi se o tem pogovarjali v ožjih krogih, to je po oddelkih. Na kolegiju TOZD in DPO je na široko potekala razprava oz. usklajevanje. Zbrano gradivo bo posredovano strokovni službi na usklajevanje in strokovna služba bo predlog posredovala komisiji OŠDC. SDS je sprejela tudi konkretno pripombo, da je v odnosu na zunanjo trgovino domača prodaja podcenjena. To naj se upošteva pri dokončnem vrednotenju. SDS Centralno skladišče je pod razno opozorila, da je treba za prevzem na Javorniku priskrbiti dovolj delavcev. Uskladiti je treba kategorije med prevzemniki iz TOZD Tehnične dejavnosti in TOZD Komerciala. Dokler kategorije ne bodo urejene, naj se prevzemalcem vsak mesec izplača nastala razlika.

TOZD Družbeni standard

Temeljna organizacija Družbeni standard nam je posredovala zapisnike SDS Vodstvo, Samski domovi, Restavracija Železarne in Samopostrežna restavracija. SDS Vodstvo je pripomnilo, da je v samopostrežni restavraciji potrebna čim bolj racionalna poraba živil, v drugih enotah TOZD pa tudi čistilnih sredstev, potrebnega materiala in drobnega inventarja.

V predstavitveni zapisniku SDS Samski domovi pod razno omenja, da so na sestanku opozorili sobarice na čiščenje in iztepanje odej ter na potrebno premešanje zaradi dopustne in bolniške odsotnosti. Na SDS Samopostrežna restavracija (delavnice in kuhinja) je bil podan predlog, da se za letos delavke v delnicah in kuhinji odpravijo frontastim brisačama, ki so osebno posredovane, saj se večina delavk koplje in tuširata doma. Večina delavk je bila proti temu predlogu.

CSI — Ivan Puc

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Nagradili smo odličnjake

15. junija je zaključila obvezno 8-letno osnovno šolo generacija otrok večinoma rojenih l. 1973, 24. junija pa še generacija srednješolcev. Za približno 2% občanov — tokrat najmlajših — se je tako bolj ali manj uspešno zaključilo pomembno življenjsko obdobje, pred njimi je prelomnica, ko si iščejo svoje mesto v poklicu in v življenju.

Največ možnosti vključitev v nadaljnje izobraževanje imajo gotovo odličnjaki, tako tisti, ki so z odličnim uspehom zaključili osnovno šolo kot tisti, ki so bili odlični v srednji šoli. Zlasti osnovnošolcem pa zaradi tega ni veliko lažje, ker je naša osnovna šola splošno izobraževalna šola in je odličen uspeh v veliki meri

rezultat splošne prizadevnosti in v manjši meri rezultat nadarjenosti za eno samo področje.

Za osnovnošolce, odlične vseh 8 let, ter za srednješolce, ki so bili odlični 4 leta, je bil 24. junija letos petič organiziran sprejem v Kosovi graščini. Sprejela jih je podpredsednica IS Skupščine občine Jesenice

Maruša Drolc, ki je v svojem nagovoru poudarila, da prizadevne strokovnjake potrebujemo na vseh področjih, da na vseh področjih pričakujemo, da se bodo mladi po končanem šolanju z vsem znanjem vključili v združeno delo in usmerjali razvoj vseh strok in celotne družbe. Pomankanje strokovnjakov namreč najbolj hromi naš razvoj, zato prav od odličnjakov pričakujemo, da bodo bolj temeljito študirali, bolj ustvarjalno delali, ko bodo študij zaključili ter dosegli z bolj ustvarjalnim delom boljše uspehe.

V osnovni šoli je bilo 8 let odličnih 11 odstotkov vseh učencev (skupaj 45 učencev) še nadaljnjih 27 (6%) pa je bilo odličnih v 8. razredu, niso pa bili odlični vseh 8 let.

Še večji uspeh pa je biti odličen v srednji šoli, zato naj te odličnjake naštejemo poimensko: naravoslovno-matematična usmeritev Karla Bertalančič, Simona Bertalančič, ki sta se posebej izkazala tudi s tem, da sta sicer 12-letno šolanje zaključili v 11 letih, Katarina Smolej, Maja Zupan; strojna usmeritev Borut Anderle, Vidar Mesec (odlični vseh 12 let), družboslovna usmeritev — Helena Šolar in Marjana Drolc (tudi odlični vseh 12 let), zdravstvena usmeritev — Branka Laslo.

Odličnjaki so prejeli knjižne nagrade (prispevali sta jih občinska izobraževalna skupnost in skupščina občine Jesenice).

Predlagani bodo za štipendije za nadarjene učence, prav pa bi bilo, da bi jih povabile delovne organizacije ter jih vključile v kadrovske štipendiranja in skrbje, da se njihova nadarjenost in prizadevnost ne bi izgubila v sivem povprečju naše družbe.

Odličnjakom čestitamo in jim želimo še veliko uspeha.

M. Malenšek

Šolska naloga ob koncu osemletnega šolanja:

Kam, oblaki preko polja, kam?

Počasi smo pricapljali do razpotja med osnovno in srednjo šolo. Vsak ima svojo željo, vendar marsikatera želja ne ustreza učnemu uspehu.

Počasi se misli sprehodijo do začetka srednje šole pa vse do konca življenja. Za nami so lepa leta. Verjetno bo vsem žal, ko jeseni ne bomo več sedli skupaj, ampak bomo razkropjeni in osamljeni kakor zapoznele lastovke pozne jeseni.

V srednji šoli si bomo kmalu našli prijatelje, vezi osemletke se bodo razrahljale. Marsikdo se bo odločil za šolo, ki ni v domačem kraju, in zato se bomo zelo poredko videli. Nekaj nas bo nadaljevalo šolanje tudi skupaj. Sedaj, ko smo dobili gradivo za izpise, mislim na mesec junij. Takrat bomo natančno vedeli, ali smo sprejeti v srednjo šolo, ki smo si jo izbrali, ali ne. Spreletava me srh, če samo pomislim, da nas je za v naravoslovno-matematično smer kar za cel razred preveč. Torej, sprejemni izpiti so neizogibni. Sedaj se mi v glavi porodi vprašanje: »Kaj pa, če sprejemnega izpita ne naredim, kam po-

tem?« Odgovora na to vprašanje ne najdem, saj je v vseh šolah, ki me veselijo, dosti učencev preveč. Potem premišlujem, ali bom zmogla po srednji šoli še šest let študirati na fakulteti, saj medicina ni lahka stvar. Dobro, naredim naravoslovno, naredim fakulteto, a kje bom dobila službo? Mogoče bom od domačega kraja toliko oddaljena, da se bom morala seliti še tja. Potem je treba osnovati družino, dobiti stanovanje. Ali bom imela tolikšno finančno sredstva, da bodo zadostovala za potrebe družine.

Vem, mislim malo preveč naprej, vendar ni drugega izhoda. A kdo ve, lahko nas jutri doleti katastrofa. Vse naše sanje se bodo razblinile v borbi za golo preživetje, v kateri bo zmagal najodpornější. Lahko samo upamo, da še dolgo ne bo do ničesar prišlo.

Poslušam glasbo. Spet mi misli blodijo sem in tja in ne najdejo obstanka. Še enkrat mi ustnice ponavljajo besedo »sprejemni izpit«. Zopet me spreleti srh, ko se spomnim

na vse, ki čakamo na sprejem za nadaljnje šolanje. Nekaj govorijo, da bosta v naravoslovni dva razreda, a na to se ne smemo zanašati.

»Kam oblaki — moje misli, le kam?« Begajo v nadaljnjih petnajstih letih, za katera vem, da bodo težka, a upam, da jih bom uspela uspešno prebroditi.

učenka 8. c razreda osemletke, ID

Vtisi s srečanja Prežihovcev

Vsako leto imajo vse osnovne šole, ki se imenujejo po pisatelju Prežihovcu, tradicionalno srečanje Prežihovcev. Srečni sva bili, da so naju izbrali v delegacijo, ki je letos zastopala našo šolo v Bistrici pri Lendavi.

Za nastop smo pripravili šaljivo igro. Zjutraj smo se vsi razigrani »vkrkali« v avtobus in se odpeljali proti Lendavi. V Ljubljani so se nam pridružili še tamkajšnji Prežihovci. Skozi okna smo si ogledovali pokrajino in se veselili prihoda v Bistrico. Domačini so nas v šoli pogostili z dobrim kosilom in že po njihovi gostoljubnosti sva ugotovili, da tam živijo zares prijazni, odprti ljudje. Vsi smo bili nestrpni, pri katerem vrstniku bomo preživel nekaj prijetnih uric. Pred šolo smo se z njimi spoznali in odšli na njihov dom. Večinoma smo se vozili s kolesi, saj jih imajo tam pri vsaki hiši na razpolago.

Pred nastopom smo videli prekmurskega pozvačina, ki je s pozvanjem vabil vaščane na kulturno prireditev v zadrudni dom. Na proslavi je vsaka šola predstavila del svojega življenja. Učenci so zaigrali razne skeče, deklamirali pesmi, risali in nam opisali zgodovino svoje šole in okolice. Tam smo se srečali celo z zamejskimi Slovenci iz Doline pri Trstu in Doberdoba.

Na izletu, drugi dan, se nama je zdela najbolj zanimiva tristo let stara mumija Hadika v cerkvi Sv. Trojice. V Filovcih smo si ogledali tipično prekmursko domačo obrt, lončarstvo. Za zaključek našega obiska smo se zabavali na pikniku ob reki Muri. Po tako prijetnem vzdušju smo se kar težko posedli v avtobus, da bi se odpeljali proti domu.

Na srečanju sva spoznali veliko vrstnikov, s katerimi sva se spoprijateljili. Izmenjali smo si naslove, da si bomo lahko dopisovali in na ta način še bolj spoznali Prekmurje.

Jana Skube in Nuša Lavtižar, OŠ Prežihov Voranc

Delo glasbenega krožka na CSUI

Kaj mladim pomeni glasba?

Zelo veliko. Sprostitev, čustveno doživljanje, pomirjevalno, glasba je raven ljubezni, je sproščanje človekovega duha, življenje, pijača.

Tudi na našem centru se mladi ukvarjajo z glasbo. Igrajo, plešejo in pojejo. Orkester, ki ga obiskuje devetnajst dijakov, vodi Sandi Burkelje. Igrajo glasbo, ki je vzeta iz zelo znanih filmov, in glasbo, ki je primerna za vsako uho. O orkestru nama je nekaj povedal njihov vodja.

Sandi, si ti že od vsega začetka vodja v orkestru?

»Ne, najprej je bil naš vodja Janez Kirin, ko pa je odšel na služenje vojaškega roka, sem njegovo nalogo prevzel jaz.«

»Je bilo delo orkestra ob ustanovitvi drugačno, kot je sedaj?«

»Ja, najprej nas je bilo le sedem in tudi glasba, ki smo jo igrali, je bila veliko bolj resna.«

»Kaj igraš ti?«

»Trobento.«

»Igraš samo pri šolskem orkestru?«

»Ne, igram še pri Pihalnem orkestru jeseniških železarjev.«

»Ti vaje vzamejo veliko časa?«

»Zelo veliko, saj vadim šest ur na dan.«

»Kako pa je z organizacijo vaj v šoli?«

»Vadimo večkrat na teden že ob sedmih zjutraj. Zato tudi večkrat manjkamo pri pouku.«

»Kako učitelji gledajo na vaše izostanke?«

»... z leve proti desni.«

»Bi rad še sam kaj povedal za konec?«

»Rad bi se zahvalil Pihalnemu orkestru jeseniških železarjev, ki nam v gledališču odstopi prostor za vajo.«

Povsem drugačno glasbo pa igrajo fantje ansambla **Rivalisi**.

»Boštjan Selar, ti si njihov vodja. Je to težka naloga?«

»Sploh ne, saj si vse delo razdelimo.«

»Kje vadite?«

»S prostorom za vaje imamo vedno probleme. Začeli smo na podstrešju bloka, kar pa sosedom ni bilo preveč všeč. Nato smo se preselili v mladinsko sobo na Javorniku, kjer pa tudi ni bilo tako, kot bi moralo bi-

ti. Sedaj je lažje, ker ne vadimo več toliko.«

»In nastopi?«

»Igramo na centru, na osnovnih šolah, nastopali pa smo že tudi v hotelu Belcijan.«

»Kaj pa načrta za prihodnost?«

»Čez počitnice bomo igrali pri Zdenki na Javorniku, za naprej pa še ne vemo.«

»Kako usklajujete delo v šoli z igranjem?«

»Z malo potrpljenja se da narediti mnogo. Učitelji nas razumejo in nam dovolijo, da dan pred nastopom manjkamo pri pouku.«

»Ste že imeli kakšen prijeten doživek?«

»Da. Na nekem nastopu se nam je zgodilo, da se bobnarju ni dalo igrati. Zamenjal ga je mlajši brat, ki ima šele štirinajst let. Odziv publike je bil enkraten.«

Nova skupina, ki je bila ustanovljena šele maja letos, pa se imenuje **Lindohn**. Njen vodja je Haris Hatič.

»Haris, od kod ime?«

»Zanj smo se odločili slučajno.«

»Kakšno glasbo igrate?«

»Rokovsko glasbo s poudarkom na metalu. Najraje pa imamo balade.«

»So bili začetki težki?«

»Da. Najprej smo vadili v Lescah. Ker pa nismo vedeli, da je treba vaje prijaviti, smo zašli v težavo. Rad bi se zahvalil prof. Peratovi, ki nam je v teh težavah zelo pomagala. Pomaga pa nam tudi pri organizaciji vaj na šoli.«

Na šoli pa je še veliko glasbenikov, ki se vključujejo v naše šolske prireditve. Maja Zupan je ob klavirju pomagala pevskemu zboru pripraviti marsikatero pesem, pripravljala pa je tudi solistične nastope.

Obstajala pa je tudi plesna skupina **Hevy**, v kateri so plesala štiri dekleta, a je zaradi nezanimanja zapadla. Kljub temu se je ob koncu šolskega leta formirala plesna skupina na družboslovni usmeritvi. Idejo in pobudo je dal profesor Kavčič in učenka Petra Buštini.

Jeseniška občina je pobratena s trboveljsko, kjer imajo močno plesno skupino. Lepo bi bilo, da bi se z njimi povezali in pridili skupen nastop.

Polona Ropret in Meta Potočnik

Slavko Tarman

32

Portreti jugoslovanskih mojstrov fotografije

Pavić v naravi išče in najde široke možnosti umetniškega samopotrjevanja

Mojster Pavić beleži stvarno stanje v naravi ter vnaša svoj odnos in pristop v fotografijo. Tako njegova fotografija pridobiva humanitarno vrednost, s tem pa je reduciran čisti faktografski zapis objekta.

Pavić strogo razmišlja o perspektivi, horizontalah, diagonalah, geometriji kompozicije in razporeditvi težišča na posnetem motivu. Razumsko se izogiba statičnosti, v fotografijo vnaša ritem in dinamiko kompozicije. V naravi se poskuša približati in prodreti v najbolj drobne pore lesa, zemlje ali kamenja s tem, da nam odkrije njihovo strukturo. Razumsko študira strukturo lesa, kamenja in kovine. Ti elementi dobijo na njegovih fotografijah specifično težo in otipljivo sestavo. Kamen je grob in oster, les je v kontrastih svetlo temen, podoben Dürerjevim grafikam. Struktura zemlje dobiva svoj obraz, je spokana in suha.

Kljub temu, da je mojster izjemno dovzeten za pejzaže, se njegovo zanimanje ni ustavilo tukaj. Pavić kot fotoreporter je ustvaril niz ciklov iz povojne gradnje — Mi gradimo, Proga, S polno paro, ki so dobile že dokumentarno vrednost.

Kljub temu, da živi v Zagrebu, kjer je tudi član foto kluba, ga še vedno vznemirja narava. Ostaja njen oboževalec, zato ga po smeri upodabljanja uvrščamo v foto umetnike poetičnega realizma.

Dragan Tosić

Dragan Tosić pripada generaciji foto umetnikov, ki stalno razstavlja. Rojen je leta 1936 v Subotici. Diplomiral je na prvi stopnji fizike v Beogradu. S fotografijo se ukvarja že od leta 1954. Do sedaj je sodeloval na tristo domačih in mednarodnih razstavah. Prejel je čez sto petdeset plaket in medalj, nagrad in diplom. Je na lestvici najdejavnih jugoslovanskih razstavjalcev.

V svojih fotografijah prikazuje navaden svet, odkriva vsakodnevne lepote in potrebe. Njegov ambient so mestne ulice, posebej beograjske, ki so neizčrpen vir navdihov pri ustvarjanju sodobne življenjske fotografije. Kot ravnotežje pisanemu mestnemu življenju se mojster sooča tudi s planinskimi pejzaži.

V svojih stvaritvah je vedno izviran, posnete filme v laboratoriju še grafično obdela.

Kamera Dragana Tosića še zdaleč ni izčrpal vseh možnosti fotografskega izraza. Vsaka fotografija ima vsebino in moč izjemne izpovedi.

Dragoљub Tosić: Prodajalec z Baščaršije

Dragoљub Tosić: Portret N. D.

Posvet Sveta ZSMS SOZD Slovenske železarn

V dneh od 24. do 26. junija smo se delegati KS ZSMS Železarn Jesenice udeležili posveta Sveta ZSMS SOZD Slovenske železarn, ki je bil v Rimskem vrelcu, organizator posveta pa je bila ZSMS Železarn Ravne.

V uvodnem delu bi najprej povedala nekaj o samem svetu ZSMS. Nekateri mogoče ne veste, da je najvišje koordinacijsko telo ZSMS SOZD Slovenske železarn Svet ZSMS. Svet je bil ustanovljen v letu 1972, sestavljen pa je iz delegatov KS ZSMS in OO ZSMS delovnih organizacij, članic SOZD Slovenske železarn, ter predsednikov KS ZSMS in OO ZSMS, skupaj torej petnajst članov predsedstva Sveta. Svet je telo, ki koordinira delo na ravni SOZD. Programske usmeritve dela Sveta ZSMS SOZD izhajajo iz kongresnih usmeritev slovenskega in jugoslovanskega mladinskega kongresa. Trenutna gospodarska situacija zahteva od mladih v SOZD Slovenske železarn, da se kar najbolj aktivno vključijo v razreševanje teh skupaj z ostalimi dejavniki SOZD, kajti kopičenje problemov lahko samo še poslabša že nastalo situacijo. Ravno zaradi tega mora biti delovanje Sveta ZSMS predvsem osredotočeno na še tesnejše sodelovanje in povezovanje med OO ZSMS in KS ZSMS na ravni SOZD in ostalimi družbenopolitičnimi dejavniki in samoupravnimi organi SOZD Slovenske železarn ter poslovnim odborom. Zavzemati se mora za uresničitev investicijske potrebnosti v vrednosti obračunane amortizacije, v prihodnje pa naj bi sodelovali z mladimi ostalih železarn Jugoslavije s skupnim ciljem krepiti bratstvo in enotnost, hkrati pa dati večji poudarek tudi izmenjavi delovnih ter ostalih izkušenj med mladimi. Še večji poudarek je treba dati idejnopolitičnemu izobraževanju mladih v SOZD z najrazličnejšimi oblikami (okrogle mize, seminarji...); aktivno vključevati slehernega mladina na vseh področjih dela in življenja, kjer je prisotnost mladih potrebna; spremljati poslovne rezultate SOZD in se aktivno vključevati v razprave o njih ter posredovati mnenje baze vsem strukturam SOZD Slovenske železarn.

Na posvetu Sveta ZSMS SOZD Slovenske železarn so bile teme: Delovanje Sveta ZSMS SOZD Slovenske železarn — povezava med KS ZSMS in OO ZSMS, Devetmesečni programi za izhod iz krize predelovalne industrije in Razmere v ZSM Slovenije.

Prva in druga tema sta bili povezani, zato smo jih tudi obravnavali skupaj. Mladi so zelo kritično ocenili delo sveta. Rečeno je, da je delo sveta »mlačno«, dogovori so, dejanj pa ni. Sodelovanje v svetu med posa-

meznimi članicami je slabo, prav tako ni čutili delovanja sveta na ostalih ravneh SOZD.

Glas mladih se vse premalo sliši v poslovnih organih in ostalih družbenopolitičnih organizacijah ter na samoupravnih organih na ravni SOZD. Svet se vse premalo vključuje v razprave o problemih, ki so in ki bodo najbolj prizadeli prav nas, mlade. Cilji sveta so preveč splošni, ni nobenih konkretnih nalog in rokov, vse je preveč posplošeno. Kritično so ocenili tudi sestanke sveta, saj gradiva takorekoč ni, ali pa ga dobijo šele na seji, tako da ne delegat ne predsednik nimata mnenja baze o točkah dnevnega reda in lahko govorita le v svojem imenu.

Postavlja se vprašanje, kaj je svet naredil od lanskoletne decembrske programske-volilne konference? Delo sveta je vse preveč neaktivno, saj razen sej, ki pa nimajo nikakršnega učinka, ni naredil ničesar. Mladi iz posameznih kolektivov se med seboj gledamo vse bolj povprek, ne ukvarjamo se s problemi, ki nas tarejo in ki se bodo v prihodnje še bolj pokazali in bodo še bolj pritiskali na mlade.

Majsko srečanje mladih smo združili s srečanjem železarjev SOZD Slovenske železarn (zaradi prejemnega števila interesentov in težkega finančnega stanja), prav tako pa je prejemna udeležba na posvetih, seminarjih, okroglih mizah ali konferencah sveta. Zamisliti se bo treba, kako in na kakšen način pritegniti mlade za boljše udeležbo in bolj kritično razpravo na teh oblikah izobraževanja. Vse preveč smo tiho, sestajamo se le zaradi tega, ker je pač to navada že iz prejšnjih let in navado je treba ohranjati. (Na zadnji programske-volilni konferenci smo precej časa porabili za to, da smo se zmenili, kdo bo doplačal razliko v ceni avtobusnega prevoza na srečanje mladih črne metalurgije Jugoslavije, kot da ne bi imeli drugih problemov.) V razpravi je bilo poudarjeno, da svet je potreben, da mora delovati, da pa se vse premalo ukvarja s kongresnimi usmeritvami in svojim programom dela. Rečeno je tudi bilo, da če mislijo člani sveta še naprej delovati tako »mlačno«, takega sveta ne potrebujemo več. V nadaljevanju so mladi iz železarn in ene predelovalne delovne organizacije, članic SOZD, govorili o svojem delovanju in problemih v svojih sredinah itd. Mnenja so bili, da so problemi enaki, da pa so rešitve teh pro-

blemov morda nekoliko drugačne. Svet ZSMS bi moral skrbeti, da bi se ta mnenja uskladila in prenesla na poslovodne in druge organe na ravni SOZD.

Tako je bilo v razpravi veliko kritik na delo sveta, kako pa bo delo potekalo naprej, pa naj se odločijo člani sveta, saj s takim delom nima smisla nadaljevati.

V nadaljevanju si mladi niso znali pojasniti, ali je svet take organizacije, kot je SOZD, tako malo važen, da se niti predsednik poslovnega odbora SOZD niti predsednik republiške konference ZSMS, ki sta bila povabljena na posvet, nista mogla udeležiti le-tega niti opravičiti svoje odsotnosti ali vsaj poslati namestnika. Mnenje je bilo, da naj se zahteva pismena obrazložitev RK ZSMS glede neudeležbe na posvetu. Mladi so sprejeli tudi nekaj odločitev: razmere v svetu se morajo popraviti, o delovanju sveta naj bi pisali tudi v glasilih organizacij, ki so združene v SOZD (vsaj enkrat mesečno), da vemo, kaj dela, zahteva naj se gradivo šestmesečnega poslovanja članic, ki naj se skupaj z vabilom dva tedna prej pošljejo na KS ZSMS in OO ZSMS; kjer naj se obravnavajo, delegati pa naj bi prišli na sejo s konkretnimi pripombami.

Pri zadnji temi smo govorili o delu RK ZSMS. V razpravi je poročilo dela RK ZSMS in pa predlogi evidentiranih kandidatov za novo vodstvo RK ZSMS. Mladi so pripomnili, da je odnos RK ZSMS do mladih SOZD vse preveč »ignorantski« (saj so neopravičeno izostali tako s programsko-volilne konference kakor tudi na posvetu, čeprav so obakrat potrdili udeležbo), zahtevali smo pismeno obrazložitev, zakaj tak odnos in zakaj se nočejo udeleževati naših oblik izobraževanja. Tak odnos do mladih, ki so med drugim tudi člani Zveze socialistične mladine Slovenije, je neodgovoren.

Na koncu smo podprli delo Odbora za varstvo človekovih pravic v zadevi Janša, Tasič in Borštnar.

S tem smo posvet zaključili v upanju, da se bo delo Sveta ZSMS SOZD Slovenske železarn v prihodnje izboljšalo, da se bo udeležba na raznoraznih posvetih, seminarjih, okroglih mizah, izboljšala in da bodo mladi bolj odkrito in javno govorili o svojih konkretnih problemih in predlogih ter da se bo delo sveta kakor tudi delo posameznih KS ZSMS in OO ZSMS čutilo tudi v ostalih družbenopolitičnih organizacijah, poslovnih organih, samoupravnih organih in skupnostih na ravni organizacij združenega dela kakor tudi na ravni SOZD in Združenja črne metalurgije Jugoslavije. D.Č.

O vlogi in učinkovitosti sindikata

V petek, 24. junija, je bila v Ljubljani razširjena seja republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. V tej številki glasila objavljamo razpravo Eda Kavčiča, delegata iz Železarn in občine Jesenice.

»Sem delegat iz delovne organizacije Železarna Jesenice, kjer smo delavci že v petdesetih letih med prvimi v Jugoslaviji potrdili svojo pripravljenost, da prevzamemo vsa bremena in odgovornosti za smotno upravljanje in gospodarjenje z družbenimi sredstvi. Takrat smo brez mnogo omahovanja zaupali v lastno sposobnost, zavedali pa smo se, da je sistem socialističnega samoupravljanja možen le, če bo vanj aktivno vključen sleherni delavec in občan.

Z razvojem samoupravljanja je svojo potrditev doživela tudi ugotovitev, da sistem socialističnega samoupravljanja predstavlja tudi negacijo »monopola oblasti«. Zaupanje in zaverovanost v moč podružbljanja splošnih in skupnih interesov je po tradiciji globoko vkoreninjeno v zavesti jeseniškega delavstva, čeprav je danes to zaupanje nekoliko omajano. Z razraščanjem etatizmov na vseh ravneh sta tudi naša volja in motiviranost močno upadli. Vendar to še ne pomeni, da smo vrgli puško v koruzo, kajti v sindikatih se zavedamo pomena krepitve samoupravnega, materialnega in socialnega položaja delavcev, zato smo si tudi v jeseniškem združenem delu delavci enotni, da s predpisovanjem neučinkovitih in linearnih administrativnih ukrepov ne moremo ozdraviti našega gospodarstva. Tudi Železarna, kot mnoge druge delovne organizacije, se ta čas bori z rdečimi številkami. Zaradi neuspešnega gospodarjenja in administrativnih ukrepov so v zelo neugodnem položaju tudi družbene dejavnosti. Njihov položaj je v naši občini toliko bolj pereč, ker Železarna ustvarja okoli 60 % dohodka, preostali del gospodarstva občine pa ne prenese obremenitev, ki nastajajo zaradi naraščajočih izgub. Zato danes tudi na Jesenicah postavljamo v ospredje vprašanje, kako iz nastalih težav in krize, ki je prizadela proizvodnjo, naše odnose in zaupanje v številne ukrepe, s katerimi se soočamo že nekaj časa.

Iskanje novih programov in posodabljanje proizvodnje na Jesenicah sovpada s pridobitvijo novih naprav za proizvodnjo jekla v Jeklarni 2. Tu smo dosegli nivo sodobnih proizvajalcev jekla v Evropi, kar hkrati pomeni energijsko cenejšo, ekološko čistejšo in humanejšo proizvodnjo specialnih jekel, s katerimi pokriva domače potrebe, četrtino te proizvodnje pa namenjamo za izvoz. Lahko rečemo, da je ta investicija vnesla v našo dolino precej optimizma za prihodnost Jeseničanov in okoličanov, pa čeprav smo bili v času izvajanja te investicije izpostavljeni izredno kritični presoji slovenske javnosti. Danes je jeklarna zgrajena in, kar je najbolj pomembno, daje pričakovane rezultate. Doseženi rezultati so vzpodbudni, žal pa se zaenkrat še ne kažejo v zadostni meri tudi v rezultatih našega poslovanja.

Odpravljanje žarišč ekonomske in družbene krize se kljub vsemu še nadalje zaostčuje, zato podpiramo sklepe in stališča 13. seje Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, kjer se ne glede na raznolikost interesov zavzemamo za takšne ukrepe, ki bodo z ekonomsko motivacijo in ne z administrativno prisilo ali omejevanjem spodbujali dobre gospodarje k še boljšim rezultatom.

Majske ukrepe sprejemamo kot odločen poizkus prenove in ozdravitve našega gospodarstva, ki s svojo učinkovitostjo edini lahko ustvari primerne pogoje za zadovoljevanje naših potreb in želja, obenem pa mladim zagotovi zanesljivejšo prihodnost. Lahko rečemo, da je v jeseniških sindikatih dovolj trdnosti in odločnosti za prehod na tržno gospodarstvo, za iskanje novih rešitev za racionalnejše in produktivnejše poslovanje na vseh področjih, žal pa, vsaj zaenkrat, čutimo nemoč za spreminjanje razmer, predvsem zaradi pretežno omejitvenih ukrepov in neprestanim žuganjem o težkih časih, ki se kažejo v upadanju življenjskega standarda in nizkih osebnih dohodkih. Tu logika odgovarja, sindikat pa sili v evforično iskanje možnosti za preživetje, kar pa ne prispeva h končni rešitvi tega problema.

V organih in organizacijah jeseniškega sindikata že od občnih zborov dalje potekajo razprave o vseh aktualnih vprašanjih in možnostih našega nadaljnega razvoja na področju družbenoekonomskih odnosov, hkrati pa smo našo pozornost namenili tudi odprtim vprašanjem o pomenu in vlogi sindikata in danih raz-

merah. Na tej osnovi podpiramo predlog usmeritev za nadaljnje delovanje sindikata in se zavzemamo, da si sindikat v celotnem družbenopolitičnem sistemu izbori tak položaj, da bomo lahko uresničevali sprejete odločitve in naloge, ki so pred nami. To razmerje je potrebno opredeliti v ustavnih, zakonskih in samoupravnih normah, kajti praksa in življenje sta nas pripeljala do spoznanja, da formalno opredeljevanje razmerij delo sindikata in samo globalno opredeljevanje do pobud in stališč lahko predstavlja hudo oviro pri uveljavljanju njegove vloge od delovne organizacije do skupščine. Zato menimo, da je ob obilici danih usmeritev potrebno najprej pristopiti h konkretizaciji nalog sindikata za gospodarsko in družbeno prenovu.

V razpravi je bila potrjena tudi ugotovitev, da je temeljni pogoj za uresničevanje in krepitve vloge Zveze sindikatov v političnem sistemu tudi kadrovska in akcijska usposobljenost. Zato je nujno, da vprašanje kadrovanja posvečamo bistveno več pozornosti, zlasti za vodstva osnovnih organizacij, kajti popolnoma jasno nam je, da se bitka za uveljavljanje usmeritev in stališč pričinja v osnovnih organizacijah sindikata, rezultat pa je v veliki meri odvisen tudi od usposobljenosti nosilcev funkcij. Zato se zavzemamo za primerne oblike usposabljanja, hkrati pa ocenjujemo, da dveletni mandat za predsednike in člane izvršnih odborov ne ustreza, zato predlagamo, da se pripravijo in dorečejo pravila za izvajanje kadrovske politike, tako da bodo v vodstvih sindikata delavci, ki uživajo zaupanje in imajo sposobnost in voljo za razreševanje nalog in zahtev svojega članstva.

V naših razpravah je bilo poudarjeno tudi:

1. Osnovne organizacije sindikata je potrebno okrepiti tudi materialno, zato se zavzemamo za delitev sindikalne članarine v korist osnovnih organizacij, zato naj se na novo pripravijo predlogi in da v razpravo.

2. Glede vprašanja stavke kot oblike boja za delavske pravice se zavzemamo za njeno pravno uveljavitev v ustavi, obenem pa podpiramo prizadevanja za čim boljše dograditev pravil.

3. V zvezi s prestrukturiranjem gospodarstva in premeščanjem delavcev predlagamo, da se preverijo možnosti dokupa let (enega ali več) in odpravijo nekatere neskladnosti prostovoljnem podaljevanju dela na določenih beneficiranih nalogah.

Na koncu želimo poudariti, da je v obstoječem sistemu družbenoekonomskih odnosov sindikat njegov sestavni del in ne alternativa, zato je življenjskega pomena, da ga nenehno prilagajamo in dogradujemo. Ob zaostrovanju družbenopolitičnih in gospodarskih razmer postaja vedno bolj očitno, da potrebujemo organizacijo delavcev, ki bo sposobna najti izhod iz krize.

S temi pripombami iz naše razprave želimo Jeseničani prispevati svoj delež k prenovi sindikata, ki mora težiče svojega delovanja usmeriti k delavcem in se z novimi metodami usposobiti za hitrejšo in uspešnejše reševanje aktualne problematike.

Kokile (foto: Irena Kučina)

Na mladinski delovni akciji tudi vojaki

V soboto, 25. junija, je bila v naši železarni mladinska delovna akcija, na kateri so prvič sodelovali tudi vojaki vojne pošte Radovljica. Mladim železarjem so pomagali pri demontaži ozkega tira pri plavžih. Kako akcija poteka, kakšni so njeni rezultati in kakšni so bili vtisi vojakov, nam je povedala predsednica komisije za mladinsko prostovoljno delo pri koordinacijskem svetu ZSMS, Sabina Hadžisulejmanović.

Na sobotni delovni akciji bi morali sodelovati tudi pionirji, vendar o akciji niso bili pravočasno obveščeni. Sodelovali pa so tudi športniki ko-

šarkarji, vendar večinoma le v dopoldanskem času.

Do sedaj so brigadirji naredili približno polovico predvidenega dela in načrtujejo, da bodo akcijo zaključili do 16. julija. Na to zaključno akcijo bodo povabili tudi vojake in podelili različna mladinska priznanja za prostovoljno mladinsko delo. Vojaki so bili nad takim načinom sodelovanja navdušeni, zato bodo še sodelovali, predvsem ob sobotah, ko imajo več prostega časa. Mladi železarji načrtujejo, da se bo njihovo sodelovanje z vojniki še okrepilo, saj v popoldanskem času po akciji pripravljajo različne športne aktivnosti.

Čeprav je akcija zanimiva in družbeno zelo koristna, je bil odziv mla-

dih iz Železarn zelo slab, saj na akcijo hodijo vedno isti. Verjetno je vzrok za to tudi slaba obveščenoost, čeprav lahko mladi vse informacije dobijo pri sekretarju KS ZSMS Železarn.

Sabina je predsednica komisije za MDA približno eno leto. V komisiji je že prej delovala kot član; ko pa je prejšnji predsednik komisije odstopil, so člani kljub temu, da Sabina ni imela veliko izkušenj, sprejeli njo. Pravi, da ji člani komisije pri delu veliko pomagajo, zato nima večjih težav.

Tudi delovne in mladinske dolžnosti Sabina zlahka vsklajuje, saj pravi, da ima redno delo vedno prednost, šele potem je mladinska aktivnost. Čeprav ji mladinsko delo zapolnjuje skoraj ves prosti čas, se ne pritožuje in že razmišlja, kaj mladi železarji še lahko naredijo. Tako si sedaj veliko prizadeva, da bi mladi železarji imeli tudi svoje prostore za druženje.

Lilijana Kos

Skupščina in družbenopolitične organizacije krajevne skupnosti Dovje-Mojstrana

vabijo vse krajan
na spominsko slovesnost v počasitev
dneva borca

h kurirski postaji nad Sedučnikom v nedeljo, 3. julija, ob 11. uri.

Sabina Hadžisulejmanović
(foto: Irena Kučina)

Najbolj urejen kraj in potreba po dobrem gospodarju

Turistična zveza Slovenije je pred časom poslala razpis za akcijo Izbi-rajmo najbolj urejen turistični kraj v Sloveniji. Hkrati so vsa turistična društva in zveze obvestili, da je leto 1988 v znamenju ekologije in turizma.

Glede na to da ČGP Delo in Kompas v letošnjem letu ne načrtujeta svojih popularnih iger, sta se sklenila pridružiti omenjeni akciji. Sodelavci Dela in Kompara se bodo pridružili republiški ocenjevalni komisiji, ki bo vse poletje spremljala potek naravovarstvenih aktivnosti in presojala urejenost krajev. Vtise in ocene bodo v obliki reportaž sproti objavljali. Ob zaključku letošnje skupne akcije bodo nagradili tisto turistično društvo, ki bo za varovanje in izboljšanje okolja naredila največ, pa čeprav se kraj ne bo vrstil v finalno tekmovalenje.

V enem od krajev zmagovalcev bo zaključna prireditev, kjer bodo pripravili tudi ekološko obarvano tekmovalno prireditev.

Zaradi lažje in objektivnejše presoje je turistična zveza zaprosila, naj jo turistična društva obveščajo o

vseh naravovarstvenih aktivnostih na svojem področju.

Turistična društva in zveze vsako leto načrtujejo in izvajajo veliko skladnih akcij. V tem jubilejnem letu bodo posebno aktivni. Svoje člane in vse prebivalce so zaprosili za sodelovanje pri urejanju svojih prebivališč in drugih predelov narave.

Razen omenjene pa bo letos potekala tudi vseslovenska akcija Išče-mo dobrega gospodarja. V sodelovanju s Centrom za turistično in ekonomsko propagando pri Gospodarski zbornici Slovenije so povabili k iskanju objektov in območij, ki potrebujejo dobrega gospodarja in ljudi, ki bi to mogli ali želeli postati. V zvezi s tem so izrazili željo, da bi se predloge poslalo naravnost na omenjeni naslov in sicer na Turistično zvezo Slovenije v Ljubljani.

Branko Blenkus

Poudarek gostoljublju in čistoči

V četrtek, 16. junija, je bila letna skupščina Gorenjske turistične zveze Kranj, na kateri so delegati obravnavali poročila vseh petih občinskih zvez.

Razen tega je dosedanji predsednik Zdravko Črv poročal o delu Gorenjske zveze. Pri tem je poudaril, da je delo po turističnih društvi pomembno množično delo, v okviru katerega so zelo uspešno vzgajali mlade in odrasle, mnogo se je storilo za polepšanje in varstvo okolice, oddajale so se sobe za goste, skrbeli so za turistično propagando in informacijsko službo ter drugo. Trudili in prizadevali so se, da so turistično zabavne prireditve postale bogatejše in da se gostje počutijo pri nas vedno bolje. Povedal je, da v okviru petih občinskih zvez deluje 48 turističnih društev, ki imajo približno 12 tisoč članov. Pri tem je posebno pohvalo izrekel društvu v Lescah, kjer se nahaja najlepše urejen kamp v Jugoslaviji. V okviru Gorenjske zveze delujejo štiri komisije, izdajateljski svet vedno bolj brane revije Gorenjska, komisija za SLO, oddelek, ki skrbi za spominkarstvo, propagando ter drugo. Pri Gorenjski turistični zvezi so tudi v preteklem letu kar najbolje sodelovali z medobčinsko gospodarsko zbornico. Biorjem za ekonomsko in turistično propagando, s sredstvi javnega obveščanja in z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami na tej ravni. Na koncu poročanja se je zahvalil za poštvalno delo številnim članom, posebej pa glavnemu tajniku Miranu ŠtETFETU.

Poročilo je sledila obširna razpra-

va, v kateri so bili pohvaljeni številni podmladki na osnovni šolah, posebno na Bledu. Omenjen je bil tretji gostinski turistični dan, ki so ga izredno kvalitetno pripravili na osnovni šoli Križe. Omenjeno je bilo razveseljivo dejstvo, da se na gostinsko šolo na Bledu vsako leto vpiše več domačinov. Upadla je tudi fluktuacija delavcev v gostinskih poklicih. Poudarili so potrebo po nadaljnjem večanju števila zasebnih sob za goste, pri čemer bi morala družba nuditi več podpore, saj za investiranje v družbene objekte, hotele in podobno tačas skoraj ni sredstev. Častni predsednik Leopold Kres je v svojem pozdravnem nagovoru poudaril, da so v turizmu najboljša propaganda nizke cene, kar največja skrb za gosta, dobra hrana, čistoča ter gostoljubnost.

Po preteku mandata so za novega predsednika izbrali Andreja Babiča iz Kranja, za podpredsednika pa Jakoba Štabuca iz Tržiča. Navzoče so obvestili o pripravah na srečanje turističnih delavcev Gorenjske, ki bo 17. septembra v Kranjski Gori. Potrdili so samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornosti, verificirali so okvirni program dela in finančni načrt, dopolnili statut in v izvršni odbor izvolili Zdravka Krivino in Ivana Petriča iz škofjeloške občine.

Branko Blenkus

Dom učencev CSUI Jesenice v poletnih mesecih in v naslednjem šolskem letu

V domu učencev CSUI Jesenice imajo v juniju, juliju in avgustu proste kapacitete za sprejem prehodnih gostov in enoposteljnih in dvoposteljnih sobah. Sprejema delavce, zaposlene na Jesenicah ali v bližnji okolici, dijaške skupine, skupine športnikov (sprejmejo lahko tudi večje skupine).

S tem se dom vključuje v popestritev ponudbe prenočitvenih kapacitet na Jesenicah, ker so cene prenočevanja v domu zelo ugodne.

Dom je tudi v prejšnjih letih, ko je bilo med šolskim letom v domu veliko dijakov iz vseh krajev Slovenije in iz drugih republik, v poletnih mesecih sprejemal na stanovanje delavce, ki so opravljali terenska dela na Jesenicah in v okolici, skupine športnikov in dijakov, kar je tudi finančno pomagalo vzgojnoizobraževalnemu delu in aktivnosti doma in CSUI.

V zadnjih letih se je število učencev v domu zmanjšalo, tako da sedaj nameravajo napraviti anketo med dijaki jeseniških in okoliških šol ter ugotoviti dejanski interes za bivanje v domu. Ugotavljajo namreč, da se veliko učencev iz okolice Jesenic, ki so večinoma študenti, vozi in povprečno zgublja tri dragocene ure, ki bi jih drugače lahko izkoristili za učenje. Posebej neugodna je vožnja v jesenskih in zimskih mesecih.

V domu menijo, da je bila akcija za oddajo doma drugemu uporabniku nepremišljena, da ni v interesu otrok, še manj pa v interesu gospodarstva, ki bo vse bolj potrebovalo dijake s temeljito izobrazbo in ne tistih, ki sedaj, tik pred 21. stoletjem, večino časa, ki bi ga morali uporabiti za učenje in izobraževanje, porablja-

jo za potovanje od doma do šole tako kot v devetnajstem stoletju.

Če bi bila prehrana in njena cena v domu urejeni tako kot v vseh drugih dijaških domovih na Slovenskem, bi se veliko število dijakov začelo odločilo za bivanje v domu. (Dom učencev v Kranju je v tem šolskem letu moral odkloniti okoli sto prošelj učencev, Dom učencev na Bledu pa tudi ni mogel sprejeti vseh učencev, kar vse govori v prid temeljitemu razmisleku tudi na Jesenicah).

V domu učencev CSUI informativno sprejemajo vloge dijakov, ki bi

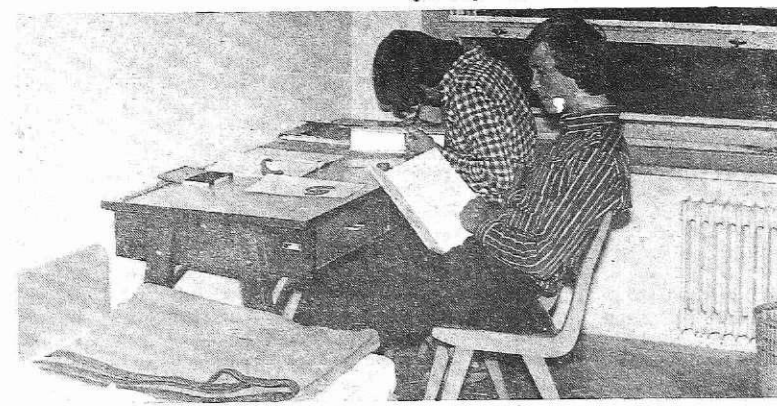
želeli v letu 1988/89 bivati v domu. Učenci bodo o sprejemu pravčasno obveščeni pred začetkom šolskega leta.

Dom sprejema tudi prijave štipenditorjev, ki so zainteresirani za bivanje svojih študentov v domu.

Prijave lahko oddate vsak dan osebno v upravi doma od 6. do 16. ure ali po pošti na naslov doma.

Delavci ter drugi zainteresenti, ki želijo bivati v domu med poletnimi meseci, se lahko prijavi osebno v upravi doma od 6. do 16. ure, pisno na naslov doma: Dom učencev CSUI Jesenice, Kejzarjeva 35, 64270 Jesenice ali na centra CSUI: 064-82-171, interna 28.

Sedanje cene prenočevanja so v dvoposteljni sobi 3.300 din in v enoposteljni sobi 4.900 din.

Notranjost

Žirovniški Svobodaši pred koncem sezone 1987/88

Žirovniški kulturni ljubitelji počasi zaključujejo uspešno delovno leto. Čeprav so zaradi popravila društvene dvorane na Breznici neke vrste brezdomci, so ob veliki pomoči žirovniške šole stalno delovali mešani pevski zbor, moški vokalni oktet in mladinska gledališka skupina. Vaje vseh skupin so bile zadnje leto v šolskih učilnicah, nastopi pa v šolski jedilnici in šrom po Sloveniji.

Mešani pevski zbor, ki ga vodi Slavko Mežek, si je po septembrski krizi uspešno opomogel in tudi letos naštudiral program za letni koncert. Ta je bil koncem maja na blejskem otoku, pevci pa so se na njem dokazali kot vokalna skupina, kateri kvaliteta počasi, a vztrajno raste. Zbor se je predstavil tudi na jeseniški reviji pevskih zborov in bil izbran za samostojni nastop pri Slovincih v Avstriji. Tako pevcem kot poslušalcem bo ostal v spominu koncert v cerkvi na Planini pod Golico, kjer so Žirovničani zapeli skupaj z baritonistom Jako Jerašem in drugimi glasbeniki. Peli so še v Poljčah, v Bohinjski Bistrici, na Grimščah, kjer so vrnili pevski obisk Almirinemu ženskem zboru, in v Šmartnem pri Litiji (tu so se pridružili domačemu mešanemu pevskemu zboru Zvon). Žirovniški pevci so se udeležili tudi tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, ob večerih pa spet prepevajo po vaseh v krajevni skupnosti Žirovnica. Če se bo zbor jeseni pomladil in številčno okrepil, ga bo pot nedvomno vodila k še višjemu uspehu.

Mladinska gledališka skupina je v režiji Mateje Koležnik, koreografiji Gordane Schmidt — Miškov, ki je skupaj s soprogom Žikom pripravila tudi sceno in ob glasbenem vodstvu Slavka Mežka ponovno presenetila, tu pot s predstavo Pot okoli sveta. Z besedo, plesom in pesmijo so dekleta predstavila otroške pesmi 14 narodov. Preko GM Slovenije so že osemkrat nastopile v Ljubljani, na Bledu in doma, čakajo jih nastopi na Koroškem, posebno imeniten pa je bil nastop v Nagoldu — tam so dobi-le kar nekaj vabil, da ponovno obiščejo naše zdomce. Prejšnji teden so se predstavile na srečanju plesnih skupin Slovenije na Bledu, jeseni pa bo skupina ob siceršnjih nastopih skušala čimprej pripraviti dve ovi predstavi na drugačen način. V skupino ponovno vabimo korajžne fantke, ki si doslej niso upali na oder.

Moški vokalni oktet, pod vodstvom Marjana Jemca, nadaljuje s pogostimi nastopi. V letošnjem letu so oktet slišali na Dovjem, ob kulturnem prazniku na geocentru Slovenije na Pračah, s samostojnim koncertom so se predstavili v Hotiču. S tremi nastopi so počastili žene ob njihovem prazniku, spet so zapeli ob pohodu na Stol, s pesmijo so obogatili otvoritev marsikatero likovne razstave. Skupaj z dekletimi mladinske gledališke skupine so se predstavili v Nagoldu slovenskim zdomcem in domači nemškogovoreči publikli. Na nemški turneji so peli še v Münchnu

(ob podelitvi priznanja za uspešno vključitev SSKD Triglav v akcijo za odkup in obnovo Čipove rojstne hiše), v Trubarjevem kulturnem domu v Tübingenu in v nekdanji Trubarjevovi cerkvi v Derendingenu. S pobratenim Nagoldom in okoliškimi industrijskimi kraji, v katerih živijo in delajo mnogi Slovenci, so naši kulturniki navezali pristne delovne in osebne stike. Ob nedavnem obisku nagoldske delegacije v Prešernovi rojstni hiši v Vrbi so poudarili željo, da nagoldski kulturniki obiščejo naše kraje.

Pa se vrnimo k domačim nastopom. Oktet je večkrat zapel jeseniškem železarjem, skupaj s pihalnim orkestrom jeseniške železarne je bil na srečanju godbenikov treh dežel, pel je ob proglasitvi najboljšega športnika Gorenjske na Javorniku. Do konca sezone so pred njim še nastopili na srečanju invalidov Gorenjske na Jesenicah in na srečanju planincev treh dežel v Dolini pri Trstu, 19. junija pa so uspešno sezono zaključili z letnim koncertom v cerkvi sv. Marka v Vrbi.

Obnova dvorane navidez ne poteka najhitreje. Če upoštevamo naraščanje cen, pa postane slika drugačna, saj je bilo doslej v novo opremo in potrebni material vloženi za več kot storo milijardo din, vrednost opravljenih del in v obliki pomoči zbranega materiala pa to vsoto realno gledano podvoji. Računamo, da bomo obnovitvena dela ob pomoči krajevnih in kulturne skupnosti zaključena do zimske sezone. Ob tej priložnosti se želimo ponovno zahvaliti jeseniškemu Gradbincu, predvsem pa leški Murki; z razumevanjem teh dveh delovnih organizacij smo v teh nekaj mesecih dobili sicer nedosegljivi material in opremo. Finančno so obnovo dvorane podrle še DO: Merkur Kranj — Univerzal Jesenice, Gradis Jesenice, Merkur Kranj in Železarna Jesenice. Vsem se iskreno zahvaljujemo. V zadnji fazi obnove kljub težkim časom računamo tudi na enkratno pomoč krajanov, saj gre za obnovo našega skupnega kulturnega doma.

Težki časi zaenkrat še niso zmanjšali pripravljenosti za delo v društvu; morda ob kulturnem in narod-

noprebudnem poslanstvu članom društva raste volja za spreminjanje razmer v družbi. Zato je pomembno razvijati poštene in ustvarjalne odnose med vsemi, ki želimo z lastnimi močmi in sposobnostmi ohraniti in negovati bogato kulturno izročilo v vaseh pod Stolum.

Zato vas ponovno vabimo: pridružite se nam. Skupaj bomo še uspešnejši.

Savko Mežek,
predsednik DPD Svoboda
»France Prešeren«
Žirovnica Breznica

Uspeh gorjanskih gasilcev v Zrenjaninu

Tekmovalne desetine Gasilskega društva Gorje že vrsto let dosegajo lepe tekmovalne uspehe. Pred leti je mladinska desetina že osvojila naslov republiških prvakov, lani pa je ta uspeh ponovila ekipa pionirjev, stari do deset let. Z osvojitvijo naslova republiških prvakov pa so si gorjanski pionirji tudi priborili pravico do nastopa na državnem tekmovalju.

Priprave za to tekmovalstvo se začele že zelo zgodaj. Pionirji so pod vodstvom mentorja Vilka Stoja opravili približno 50 treningov, tako da so na tekmovalstvo odšli dobro pripravljani.

Državno tekmovalstvo gasilcev je bilo od 24. do 26. junija v Zrenjaninu. Tekmovalje pionirjev je bilo sestavljeno iz dveh disciplin: vaje z brenčajo in štafete (prenašanje vode). V štafeti so pionirji dosegli odličan rezultat, pri vaji z brenčajo pa je manjkalo le malo športne sreče. Tako je zmagala ekipa pionirjev iz Kikinje, drugi pa so bili pionirji iz Gorji. Obe ekipi sta imeli isti seštevek točk, vendar so bili pionirji iz Kikinje boljši v vaji z brenčajo, kar je bilo po propozicijah tekmovalja odločilno. Tudi drugo mesto v tako močni konkurenci predstavlja odličan dosežek.

Ob tej priliki se Gasilsko društvo Gorje zahvaljuje vsem delovnim organizacijam, ki so pionirjem omogočile nastop v Zrenjaninu, hkrati pa vabi, da se poveselitate na veselici v soboto in nedeljo, 2. in 3. julija. M.F.

Vabilo

Krajevna organizacija ZB NOV Javornik-Koroška Bela vabi svoje člane in člane mladinske organizacije na

srečanje borcev ter mladine,

ki bo v ponedeljek, 4. julija ob 11. uri na kurirski postaji G 22 nad Javorniškim Rovtom. Srečanje je organizirano v počastitev dneva borca.

Zahvala izvršnega odbora Društva invalidov Jesenice

V 22. številki glasila Železar smo objavili seznam prvih darovalcev prispevkov za kritje stroškov srečanja. Med tem časom pa smo prejeli še finančna sredstva naslednjih darovalcev:

KS Blejska Dobrava in Lipce: Janez Črv, Marija Dobravec, Franc Ivanišević, Jože Jereb, Nikola Krajičič, Draga Lasan, Boris Noč, Valentin Pikon, Valentina Zalokar, Alojz Grošelj, Vinko Jereb, Goran Medja, Franc Medja, Milka Murnik

Jesenice: Nuša Aupič, Daniel Babič, Andreja Babič, Hasan Begič, Hamifa Babič, Čedo Cvetkovič, Chemo, Igor Čarni, Anita Dakskofler, Foto Triglav, Mitja Gmajnar - Cafe Inn, Stane Gašparur, Selim Idrizi, Almira Jelen, Damjan Jakelj, Rudi Kukovič, Jožica Kristan, Pavel Kristan, Anton Kobal, Sonja Lagoja, M. Mohorič, Ivan Mohorič, Lazar Milutanovič, Janez Novak, Ivan Novak, Alenka Prelac, Bogo Pančur, Jože Potokar, Jože Radovan, Mujo Rekič, Ajša Stolič, Niko Svetina, Skupščina občine Jesenice, Vatrostalna Jesenice, Bogdan Višnar

KS Hrušica: Zdravko Barač, Gabriel Divjak, Adem Kazič, Matjaž Kovač, Vera Piščanec, Stanko Razinger, stanovalcii (41), »zadružniki«

KS Mojstrana: Boško Ilce, Marija Košir, Vinko Pretnar, Slavko Pazdirnik, ml., Zvonko Pazdirnik, Adolf Trampus

Krajevna skupnost Kranjska Gora
KS Gozd: Oti Hlebanja, Ivanka Kolar, Francka Kapetanovič, Drago Mihelič, Vinotoč

KS Planina pod Golico: Pavel Ambrožič, Franc Hribar, Drago Jakopič

KS Podkoren Gostilna Sedej
KS Žirovnica: Neško Adrovič, Andrej Ahačič, Ludvik Avguštin, Dušan Blažič, Ana Bergelj, Tina Černe, Milan Dolar, Rolanda Dolar, Jože Frelih, Jože Jalen, Stanko Justin, Ciril Kavalari, Lea Križaj, Ivan Kobal, Branko Lipnik, Franc Mohorč, Andreja Matučec, Lado Prešern, Jože Rozman, Viktor Ravnik, Pavla Ribnikar, Savske elektrarne Moste, Marjan Šilar, Brane Šebjan, Janez Tomašević, Stanko Zupan
Vsem darovalcem se za finančno pomoč iskreno zahvaljujemo.

Zahvaljujemo pa se tudi Cvetličarni Zvonček za podarjeno cvetje za dekoracijo prostorov. Prav tako se zahvaljujemo Dušici Rjazancev za njene usluge.

Izvršni odbor Društva invalidov Jesenice

Marjana Srčič

Dimasto popoldne

Marko molči, zakaj pa najhkor vedno zmernja, zakaj da zahajava v to beznico in jaz ji kakor vedno razlagam, da je to edina luknja, kjer dobiva čarbo na »pufl«, kadar sva suha. Potem me vpraša, če ji plačam šnops in jaz ji pravim, prav, samo nehanj že tuliti name, še enaga jurja imava, potem pa vrag si ga vedi, kdaj bova spet imela kaj denarja, pa prava figa, če ji plačam še eno žganje. Ona pa hoče pripovedovati zgodbo o bogatih ljudeh in natakariica nataknično prinese kotarec žganja, rob kozarca je okrušen in kockast prt je polit s pradižnikovo omako. Ona popije žganje na dušek, pravi, da pove zgodbo, če ji plačam še eno žganje, jaz pa da ne, ker bo spet nalita. Ona pa, da ji bo plačal Marko, če mu pove zgodbo. Jaz pa da ne, naj ga pusti pri miru, ona pa, zakaj ves čas molči, jaz pusti ga, razmišlja, ona, saj vedno in o čem.

Zakaj vraga ne bi mogel ustaviti nekoga sredi pločnika in mu reči: »Daj podari mi jurja, da si kupim časopis.«

»Oprost, mi posodiš časopis, nimam denarja, da bi si ga kupil.«

»Seveda. Pojdva sedet pod kostanje.«

»Pa se ti nikamor ne mudi?! Danes se vsem mudi. Nikamor ne greš?«

»Ne. Postopam. Kam naj bi šla?«

»Velike žalostne oči imaš.«

»Vsake oči so lahko žalostne.«

»Ja vem. Ti imaš veliko.«

Pa res nočeš slišati zgodbe, me sprašuje. In jaz: »Če prisrežeš, da mi je še nisi povedala!«

»Res ne«, pravi, »veš poznam veliko ljudi in veliko zgodb, torej plačaš še eno žganje?«

»Nimaš nikdar nič početi? Nikamor iti?«

»Pač. Lahko grem domov. Lahko pišem bedaste zgodbe.«

»Jaz stikam. Sivo in črno, ki razpada v sivem.«

»Kako žalostno.«

»Ne, saj ni. Le resnično. Včasih slikam tudi rdeče, manjkraj rumeno.«

»Pravi, da ji je ime Violeta in jaz prikriam. Saj vem. Smešno ime — pravzaprav umetniško ime. Pravi, da je bila slavnja perka. Tudi to vem in vrgli so jo na smetišče, ker se je zapila. Torej, povej mi zgodbo Violeta, vrag naj te vzame, midva z Markom sva tako skoraj vedno suha, ne poznava nobenega bogataša in v socializmu bogatašev sploh ni. Ona pa, da sva prekleto zabita ali pa naiivna, če to res verjameva in vesela naj bom, da jo poznam, ker ona že ve.«

»Zakaj praviš, da pišeš bedaste zgodbe?«

»Saj ne jaz. Drugi. Zato, ker ne ob-

javljam zgodb. Nekega dne bom naredila samomor.«

»Kdaj?«

»Ne vem še. Morda, ko odpade listje. Potem ne bo ničesar več.«

»Veš«, pravi Violeta, »povem ti zgodbo, ker pišeš, saj pišeš kaj ne?«

»Ja, in Marko slika, ker sva prismojena, on bi lahko vozil kamion in jaz bi pomivala posode v bifeju.«

»Zakaj nič več? Črno razpadajoče v sivem in včasih rdeče in manjkraj rumeno. Ampak saj je še zoreče žito in metulji in potjem sneg in knjige so in glasba.«

»Ja.«

»Zakaj slikaš le črno in sivo?«

»Saj ne vedno. Živiš pri starših?«

»No, ja, seveda. Pa ti?«

»Ne, jaz živim sam. V podstrešnici. Lahko prideš k meni, a?«

»Seveda bi lahko prišla. Bova umrla od lakote?«

»Mogoče. Nekdo sem kupil gramofon in plošče imam. Umrla bi ob glasbi.«

»In prej bi natrgala roč. Prideš?«

»Ja. Te bom smela gledati, ko boš slikal?«

»Seveda. Potem morda ne boš naredila samomora. Morda pa bova umrla od lakote.«

»Bogataši prirajajo čudovite vrtnne zabave s francoskim šampanjcem in kaviarjem in barvnimi lampami, naklada Violeta, in v vrtni tugi dvanajstčlanski orkester, prideš pa lahko le z vabilom, v večerni obleki in spremlja te znani pohotni ali lepota z dolgimi nogami.«

»In malo obleke.« pravi in se smeje.

»Beži no Violeta, to si nekje prebrala ali videla v slabem filmu.«

»O ne«, se razjezi, »sama sem pripravljala take zabave, zato to tudi zelo dobro vem, imela sem veliko slavnih prijateljev.«

»Mislim, da potem res ne bom naredila samomora.«

»Ne boš. Zakaj nočeš objavljati zgodb?«

»Morda jih bom. Glej pikapolonica imam.«

»Prosim nekaj.«

»Prosim pikapolonica, naj mi naslika zrelo žito in sonce. Glej, odletela je! Boš?«

»Vraga, boš zdaj jokala Violeta?«

Ona pravi ne in si z umazanim rokarom briše solze, ličilo se ji razmazalo po obrazu, puder se je stopil, vidim rumeno suho kožo in razpokane ustnice. Še jaz bi zajokala. Tulila bi. Dvignem roko in ji položim na ramo in potolažim se.

»Nasljalak ti bom sonce. Veš, ljudje naju bodo objavljali, če bova živela skupaj. Kako pa doma?«

»S kože bodo skočili. Pa mi je figo mar, tudi jaz sem jim figo mar.«

»Meni boš vedno mar. Verjameš?«

»Ja.«

»Pa te ne skrbi, ker naju bodo objavljali?«

»Ne. Naveličali se bodo. In navadili. In našli nov, zanimivejši greh koga drugega. Smem vzeti s seboj svojega Lumpija? Doma ga sovrači-jo. Veš, majhen, rumen kužek je in zelo čist.«

»Zdaj Marko razlaga Violeti nekaj o izgubljeni veri v Boga in da nima mo nič, v kar bi verjeli.«

»Kaj pa vera v človeka?« pravi Violeta navivno.

»Hja«, pravi Marko, »ta ga vedno kaj polomi.«

»Čedno«, pravi Violeta, »si si to sam izmislil?«

Marko pravi da ne, da so to vedeli že vsi filozofi, Violeta pa kar pijano sitnari. Hvala bogu, da se prepira z njim, zdaj ni tako nesrečna in ne joče.

»Odpeljal bom svojo hčer.«

»Hov, hov, hov.«

»Kam jo boste odpeljali?«

»Domov, seveda. Tega rumenega umazanca pa lahko kar obdržite, ko ste mu že naredili tako čedno kišto! Ne bom pa dovolil, da se moja hči vlačič z vsakim pokvarjencem, ki jo je voljan sprejeti v svoj smrdljivo luknjo.«

»Ne bodite nesramni. Najina soba ni smrdljiva luknja. Zelo čisto imava in veliko cvetja.«

»Cvetje? Šop ovenele kup smrdljivega maka. Je to cvetje?«

»Niso samo vrtnice rože. Pa mislite, da ona hoče nazaj?«

»Hov, hov.«

»Kdo pa jo sprašuje, če hoče? Mora! Doma je imela vsaj dovolj jesti.«

»Ne oče, ne grem Marko me ima rad.«

»Sem vraga že povedala zgodbo o zabavah bogatašev«, sprašuje Violeta in Marko pravi, da midva zdaj greva. Pravi, ko bo prodal kakšno sliko, bomo naredili veliko zabavo s šampanjcem in lampicami, ampak brez kaviarja, saj gre brez tega, kaj ne.

»Napili se bomo in peli«, pravi in Violeta pravi:

»Ja Marko, prišla bom pogledat tvoje slike, na slike se razumem in če bi imela še denar bi gotovo katero kupila.«

Marko pravi ja in ji plača še eno žganje. Violeta ga poboža po roki, pravi:

»Ja, le pojdita ven, lep jesenski dan je, rada imata sonce.«

»Marko priklama, no, vidimo se, ji reče.«

»Zdravo Violeta, pravim jaz.«

Lumpi skoči izpod mize in zabalva. Res je jesen in listje se je obarvalo. Možakar, ki na vogalu prodaja sladolek si brunda pesmico, Marko naroči dvakrat dve kepici. »Nasvidenje

gospa, hvala gospod,« pravi sladole-dar.

»Nasvidenje, praviva midva,« Lumpi pa ima nekaj nujnega opravi-ti za vogalom.

Najti moč in priznati, najti moč in zbežati.

JERNEJA NARAT:
Najti moč

Iz mesta, kjer se ne morem izreči.

Bojim se, da je tu strah večin. Ta človek na sliki ni srečen.

Vojko Otovič: »Kontakt«, risba 87

Miha Mazzini

13

Drobtinice

Čuvaj je prihrupel v njeno zorno polje. Z mirnim nasmeškom TV voditelja in z iztegnjeno roko sem predstavil geste današnje kontaktne oddaje.

Zagledala ga je. Plazil se je bliže. Ni se hotel prezgodaj spustiti in zgrešiti.

Le njo je gledal.

Hotel je ubijati.

Okusiti kri.

Ciganka je stekla kot iz nizkega starta. Pozabila na ujeto nogo.

Spodkopala nekaj listov in klonila.

Pogledala vame. Ni si delala utvar. Čuvaj jo bo zbil v drek. Nič ne bo ostalo od nje. Najebala bo za vse, ki so mu pobegnili.

— Daj, — sem rekel.

Stegnij roko.

Ni pljunila. S strašnim sovraštvom — oči izbuljene od groze — je zarjula:

— Ne!!!!!!

Umaknil sem roko.

— Če daš revijo, te rešim.

Mirno sem navrgel stavek, ki ji je zbistnil oči. Spremenil izraz v nezaupanje.

Čuvaj se je spustil in zgrešil.

Plaz ga je po levih odnesel mimo. Skoraj do dna.

Gledala me je v oči. Tvegala. Kaj bi drugoga.

Kratek trenutek oklevanja. Stegnila je roko.

Vzel sem ponujeno in Nastja je romala pod majhno.

S strahom me je opazovala.

Čuvaj je krenil navzgor. V majhnem loku proti nam.

Cigankina noga je bila ujeta v poloblo. napravljeno za zadnje kolo.

Pričel sem puliti papirje izpod nje.

Imel sem revijo in bi lahko šel. Res sem za trenutek pomislil na to možnost. Le za trenutek.

Noga ni bila poškodovana. Karoserija se je sproti ugrezala in jo stiskala ob papir.

Poskušal sem zazibati razbitino.

Nobene opore nisem našel.

Opornik, ki je držal vse skupaj, je bila verjetno bala stisnjene papirja. Premalo časa sem imel, da se dokopljem do nje.

Grabila me je panika. Nisem vedel, kako blizu je čuvaj.

Dozdevalo se mi je, da mi renči za ušesom. Neprenehoma sem se oziral proti sprednjemu delu karoserije.

Z vsi silo sem poskušal dvigniti zadnji del. Ciganka je besno pulila papirje izpod noge.

Sunil sem navzgor. Reakcija me je spodnesla po časopisih.

Čuvaja ni bilo slišati.

Obstal sem in se oziral okoli. Vse je okamenelo.

Pumpanje srca v ušesih.

Kje je, pizza, kje je?

V gozdu je zakrakala vrana.

Najprej sem zagledal roko, ki se je oprila sprednjega konca.

Hip za njo se je kvišku pogladilo telo.

Rjoveč je udaril s cevjo.

Ciganka je zakričala.

Bil je prekratek. Obvisel je na avtomobilu, prepognjen čez trebuh.

Udarec je vboknil streho. Zasuli so me koščki laka in drobci stekla, ki se je še držalo okenskega okvira.

Poskušal se je skobacati na avto. Rjoveč je tolkel z desnico.

Zaradi njegove teže se je zadnji konec privzdignil.

Napel sem vse moči in sunil navzgor.

Vrglo me je na rit.

Ciganka se je pa po vseh štirih z neverjetno naglico plazila proč.

Zibanje avta je sprožilo nov plaz.

Karoserija je pričela drseti, noseč čuvaja s seboj.

Bežal sem po papirju tako hitro, da so listi pršeli za mano kot sneg za turnim smučarjem.

Čuvaj se je odpeljal. Rjoveč od obupa. Vi-

del naju je uiti. Zabave je konec. Nič več ga ne bomo srali.

Zalučal je cev za nama. Zletela je visoko nad glavama, se odbila od ograje in poropotala po starem železju.

Avto je udaril ob tla z nosom. Se postavil pokonci. Izstrelil čuvaja v elegantnem loku.

Nazadnje je umoknil. Krilil je z rokami in odpiral usta. Proteza se je odvezala. Odletela po svoje. Prazna hlačnica nam je pomahala. Kazalo je, da bo udaril v sesuti kombi, a je poletel čez v kup časopisnega papirja. Zaril se je vanj. Sprožen plaz ga je takoj zasul.

Listi so se počasi sedali.

Sestri sta stali druga ob drugi in gledali.

Potipal sem, če imam še revijo. Bila je za hlačami. Knjiga pa v žepu.

Stekel sem ob ograji nazaj proti mestu, proč od cigank.

Mogoče se premislita in pokličeta okrepite. Nikoli ne več.

Papir nad čuvajem se je razprl in glava je pomolila na površje. Eno samo belino izbuljenih oči je bilo videti. Zatulil je kot tovarniška sirena. Kvišku so pršele pene iz ust. Roke, ki so poskušale odkopati telo, so metale razcefrane kose časopisov visoko v zrak.

Lahen, vetroji jih je zibaje razgalil.

Selih, tve je bilo vredno treh gajb.

Hlad me je opomnil, da sem prepoten.

Vnosu mi bil obkol. Jajca so hbituvali z zvoji, ki je obilno pritekalo po mrbi. Odložil sem obisk pri Selimu na kasnejše ure in se odšel v stanovanje študentov.

Gostilna je bila še prazna.

Usedel sem se za mizo v kotu in strmel skozi okno. Natakariica je pokukala iz kuhinje. Ko je videla, kdo je, je takoj spet izginila.

Tranzistor je hrešče preigral trenutne uspešnice.

Najprej so prišli trije upokojenci. Ob brizgancih so razlagali, koliko bi jih bilo treba pobiti in koga vse postreliti, če bi bili oni predsedniki te države. Hudo so se skregali ob metodah usmrtnice. Zmagal je tisti, ki je predlagal za vse, ki mu niso všeč, premaz z

medom in met na mravljišče. Pomirjeni so naročili še eno rundo.

Potegnil sem Nastjo izpod majice, bežno pregledal fotografije in hotel prebrati intervju. Bila je francoska izdaja Playboya. Krmalu sem obupal in prebral le podnapise pod vici.

Odmaknila je stol in prisledla.

— Kaj boš pil?

Nekatere ženske res znajo zabrenkati na prave strune.

Odšla je po dve pivi. Poskušal sem se spomniti, kako ji je ime. Zaman. Spomnil sem se le govorice, da ima da. Mogoče je res, kaj pa vem. Poznal sem jo le na videz. Enkrat sva skupaj čakala na avtobus, dvakrat sem se fukal z njo, obakrat popolnoma pijan na žuru.

Nalila sva si kozarce in pričela klepetati. Če bi se rodila pred štiridesetimi leti, bi bila čudovito lepa. Njen obraz, oglat, obkrožen z nakodranimi lasmi so takrat uporabljali za posebitev junaške rdečearmejke, mlade komsomolke, ki je za 3.150 % preseгла normo. Gledal sem jo in koračnice so mi ropotale po glavi. Navdušene množice so skandirale gesla pod ogromnimi plakati. Po cestah so drveli tanki. Njeni obrabi sedeč na oklepu. Ljudstvo jih je zasipalo s cvetjem. Spomnila me je na rjoveč patos svetle bodočnosti. Na zmage. Same zmage.

Grozna pička.

Sama ni imela nič pri tem. Rodiš se, sam kršen se pač rodiš. A naj več, do kam sem se lahko prisilil v najinem pogovoru, je bila srednja prijaznost.

Rekla je, da čaka fanta. Prišla je pol ure prezgodaj. Zasmilila se mi je. Prave ženske pridejo vedno prepozno.

Svoj obraz je, kot bi se zavedala mojih asociacij, še poudarila z brezoblično sivo jopico in svetlo jrbavim, drekastim krilom. Vneto ga je dobila v dar od svoje stare. Ve. Ni kadila. Ko sem omenil cigarete, je šla in kupila škatlco. Ni imela slabe postave. Simpatično, sorazmerno zadnjico.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Izvršni svet OS Radovljica je na 74. seji, 21. junija, sprejel osnutek odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve ter osnutek odloka o občinskih upravnih taksah. Največ govora je bilo o analizi delovanja krajevnih skupnosti in njihovem gnotnem stanju ter delovanju delegatskega sistema. Sprejel je sklep o novi ceni maloobmejnih prompustnic za Avstrijo v višini 5.000 din. Preučil je poročilo Uprave inšpekcijskih služb Gorenjske o divjih odlagalniših smeti (v občini jih je kar 75, od teh pet večjih), ki jih bo nujno čimprej odpraviti.

● Na 7. seji občinskega komiteja ZKS Radovljica, 23. junija, je bila na dnevnem redu informacija o sprejemu in uveljavljanju ukrepov ekonomske politike po 27. maju, operativni program dela organov občinske organizacije ZK za obdobje 1988 - 1990 ter nekatera kadrovska vprašanja v vodstvu in organih komiteja ZK.

● Ker na zadnji seji prejšnji teden niso utegnili obravnavati gradiva za 3. skupno sejo občinske skupščine in za 18. ločene seje vseh treh zborov občinske skupščine, sklicane za 29. junij, je predsedstvo OK SZDL Radovljica sklicalo sejo 27. junija, na kateri so do obeh predlaganih gradiv sprejeli kot enotna delegacija stališča, ki jih bodo posredovali na seji družbeno-političnega zbora.

● Na osnovi programskih usmeritev OK ZSMS Radovljica, sprejetih na programski seji marca, je predsedstvo OK ZSMS sklicalo 16. junija posvetovanje predsednikov in sekretarjev OO ZSMS. Na njem so ocenili dvomesečno delo in se dogovorili o nalogah v letu 1988. Največ pozornosti so posvetili povezovanju vodstva ZSMS v občini z OO ZSMS. S pripombami so sprejeli Pravila Mladinskega servisa Jesenice - Radovljica in se seznanili s programom letošnjih mladinskih delovnih akcij. Sekretar OK ZSMS Rafael Podlogar je podal na zaključku izčrpano poročilo o osebnih dohodkih na OK ZSMS v prvih štirih mesecih 1988.

● Od 24. do 26. junija so na Srednji Dobravi potekale razne gasilske prireditve in slovesnosti ob 35. letnici ustanovitve Gasilskega društva Srednja Dobrava.

● Predsedstvo OK ZSMS Radovljica je skladno s pravili o delovanju in organiziranosti ZSMS v občini imenovalo za predsednika komisije za SLO in DS Štefana Paula, za vodjo sveta za vzgojo in izobraževanje Draga Čikića, za vodjo centra za informiranje in propagando Danila Dvoršaka, za vodjo občinskega centra OZN Uršo Kavalara, za odgovornega urednika glasila OK ZSMS Radovljica »Naš čas« Miha Potočnika, za predsednico komisije za mednarodne odnose Ireno Svetina, za vodjo centra za prostovoljno mladinsko delo Matjaža Svetina, za vodjo sveta za prosti čas Igorja Čeha in za predsednika komisije za kadrovska vprašanja in priznanja Rafaela Podlogarja, ki je po funkciji tudi sekretar sekretariata OK ZSMS.

● Prehodno zastavo partizanskega tabora heroja Tončka je na 14. taboru junija letos zasluženo osvojila skupina učencev 7. razreda - 2. vod - iz osnovne šole Bratov Žvan Gorje. Za izvedbo kulturnega programa pa so dobili največ točk učenci osnovne šole F. S. Finžgar iz Lesc.

● Komisija za kulturo pri občinskem svetu Zveze sindikatov Radovljica je na 6. seji, 20. junija, razčlenila uresničevanje programa kulturne akcije za delovne kolektive v I. polletju 1988, ki ga je ocenila pozitivno. Pregledali so tudi finančno poročilo za izvedbo programa in se dogovorili za realizacijo programa akcije do konca leta 1988.

● Odbor za pospeševanje inovacijske in raziskovalne dejavnosti pri Raziskovalni skupnosti občine Radovljica je na 5. seji, 22. junija, obravnaval in sprejel predložene spremembe pravilnika o podeljevanju priznanj Inovator leta.

● Odbor za organizacijske, kadrovske in statutarne zadeve, priznanja in nagrade pri Telesnokulturni skupnosti Radovljica je na 5. seji, 20. junija, pregledal prispele predloge za dobitnike republiškega Bloudkovega priznanja za leto 1988.

● Izvršni svet občinske skupščine Radovljica je zaradi motene preskrbe z mesom v letošnjem juniju sprejel sklep, da se iz sredstev blagovnih rezerv pokriva polovico razlike med odkupno ceno živine in prodajno ceno mesa. Drugo polovico bodo pokrivali oskrbovalci mesa v radovljiški občini.

● Na skupščini Turistične poslovne skupnosti Bled v juniju so spregovorili o težavah pri financiranju programov razvoja Bleda in Bohinja, infrastrukture in prireditev s posebnim ozirni na svetovno prvenstvo v veslanju, ki bo prihodnje leto na Bledu. Zelo kritični so bili do nekaterih OZD in zasebnikov, ki ne izpolnjujejo svojih obveznosti do poslovne skupnosti.

● Učenci četrtilih razredov osnovne šole A. T. Linhart iz Radovljice ter podružničnih šol iz Mošenj, Begunj in Ljubnega so bili v juniju po programu v šoli v naravi v Crikvenici. Gostoljubje jim je nudil počitniški dom DO Veriga Lesce.

● Predstavniki Triglavskega narodnega parka so pred kratkim podpisali listino o pobratenju s predstavniki narodnega parka Hochtaunus iz ZR Nemčije. Oba narodna parka že več let sodelujeta in izmenjujeta delovne in strokovne izkušnje.

● Junija so delavci zasebnega mojstra, krovca Janeza Grilca iz Šenčurja, menda edinega za ta dela, obnavljali kritično na velikem in malem zvoniku (zvonček želja) cerkve na Blejskem otoku. Hotelsko turistično podjetje Bled - TOZD Turizem je za obnovo namenilo okoli 70 milijonov din.

● V Centru za obrambno usposabljanje v Poljčah je predsedstvo CK ZKS 19. junija organiziralo posvetovanje sekretarjev občinskih komitejev ZKS o aktualnih družbenopolitičnih in gospodarskih vprašanjih. Beseda pa je tekla tudi o nalogah komunistov in organizacij ZKS pri izvajanju stališč nedavnih konferenc ZKS in ZKJ.

Zmotiti se o človeku je tudi človeško

(Ropretova nogometna ekshibicija)

V prvomajski številki Železarja, v številki 17.-18., 28.4.1988, se je Franjo Ropret dolgovestno razpisal o svojih pripombah in popravkih (Železar, 24.3.1988) njegovega zapisa (Železar, 28.1.1988) o srečanju veteranov jeseniškega nogometa, ki je bilo ob koncu prejšnjega leta.

V Ropretovi nogometni ekshibiciji so neresnice, nizki udarci in žaljivke. Rekli bomo, človek pač da, kar ima. Znan mi je izrek: Kdor molči, devetim odgovori. V tem primeru bi naredil napako, če bi se ravnal po tem izreku. To so mi rekli tudi nekateri moji prijatelji.

Naj z omenjenega srečanja veteranov obnovim nekaj iz Ropretovega zapisa (Železar, 28. januarja 1988).

Ropret pravi:

● »Ker sem bil tudi sam eden prvih nogometašev v letih 1926/27 pri takratni DTKZ Svoboda Jesenice, sem tudi jaz obudil spomine na tem srečanju na dosedaj neznane in neobjavljene začetke mladih ljubiteljev žoge, ki so stanovali v takratni ulici »švedrgase«.

● »Mladi iz »švedrgase« in okoliče smo ustanovili precej močno moštvo, ki je bilo za vrstnike iz drugih delov Jesenic nepremagljivo. Na čelni del čepice smo našli bel pravokotnik z všitimi začetnicami »SKS«, kar je za žandarje, ki so nas dvakrat obiskali v Vrbju, pomenilo, SK Sloven. Sicer pa smo moštvo dali ime SK Svoboda.«

● »Nogometaši iz »švedrgase« smo postali prvo mladinsko nogometno moštvo Svobode Jesenice.«

● »Nogometna sekcija pri jeseniški Svobodi je bila ustanovljena jeseni 1927. leta. (podčrtal V.B.)

● »Že pred ustanovitvijo nogometnega moštva pri Svobodi sem 1927. leta odšel z Jesenic v vojaško glasbeno šolo v Vršac.« (podčrtal V.B.)

Ropret v nogometni ekshibiciji (Železar, 28. aprila 1988) iz svojih starih spominov nekaj stvari ponavlja in dopolnjuje z novimi dognanji, in sicer:

● Ne odneha s slavošpevom »švedrgasarjev«, ki so ponosno nosili našo kratico »SKS«, ostali večno vdani Svobodi, nekateri pa so celo padli v NOB.

● Meni neodgovorno očita, da sem odrasčal v drugačnem okolju kot tisti, ki so pripadali Svobodi oz. so odrasčali v Vrbju.

● V izmišljeno zaščito jemlje pokojnega Andreja Pleša, češ da ni bil samo orodni telovadec, ampak vsestransko aktiven Svobodaš.

● »V barakah so živeli razni Pukšiči in njim podobne delavske družine, ki so bile vedno potencialna nevarnost za oblast in KID. Poleg barak pa je bil samski dom »puršncimer«, v katerem so bile kali delavskega gibanja. To pa je bilo potrebno nadzorovati. Za to ni nič čudnega, če so se žandarji zanimali tudi za nas, ki smo se v takem okolju podili za žogo.«

Takole je Ropret z nogometa predsedal na politično področje in nadaljuje:

● »Andrej Pleš je bil eden ožjih sodelavcev Jožeta Gregorčiča. Skupaj sta vodila celico KPJ Jesenice pri Jelenu pod odrom. Pleš je bil predsednik športnega odseka pri Svobodi.«

● Ropret Pleša rehabilitira samo zato, da bo ostal bolj vsestransko prikazan pred vsemi, ki ga niso dobro poznali, med te pa šteje tudi mene.

To je le nekaj segmentov iz Ropretovega pisanja, ki pa terjajo ustrezne odgovore in komentarje:

1. Ropret se je ujel v svojo lastno mrežo neresnice, ker v eni sapi pripoveduje, da je bil eden prvih nogometašev v letih 1926/27 pri jeseniški Svobodi in dodaja, da je z Jesenic odšel, ko nogometni odsek Svobode še ni bil ustanovljen. (podčrtal V.B.). Komentar ni potreben. Morda le to, da vsakega otroškega žogobrcarja tudi sicer še ne gre uvrščati med nogometaše.

2. Navdušenje »švedrgasarjev« v letih 1925/27 za nogomet ne moremo opredeliti kot jeseniško posebnost. Med tedanjimi kratkohalačniki so bili

samorastniški nogometni klubi skoraj v vseh zaselkih na Jesenicah.

3. Za lase je privlečena Ropretova trditev, da so leta 1927 »švedrgasarji« postali prvo mladinsko (beri: juniorsko) nogometno moštvo jeseniške svobode. Leta 1927 je z Jesenic že odšel njihov »biograf«, nogometni odsek Svobode pa je bil jeseni tega leta šele v ustanavljanju.

4. Tisto o ponosu »švedrgasarjev« zaradi našite kratice SKS na čepicah je vprašljivo za resno razmišljanje, enako njihova vdanost jeseniški Svobodi. Življenje in posamezniki so jo zanikali. Eden jim je ušel celo med bogoslovce.

Od »nekaterih, ki so celo padli v NOV«, je bil med 24 »švedrgasarji«, ki jih navaja Ropret, le nogometaš Slavko Oman, prvoborec, ki je padel 20. septembra 1941 na Mežakliji. Med »švedrgasarji« pa je bilo tudi nekaj »oporečnikov«.

5. O mojem (prosto po Ropretu) odrasčanju in udejstvovanju v nekem sumljivem okolju pa na kratko tole:

— Leta 1925 sem bil naraščajnik pri telovadnem odseku Svobode na Jesenicah. K telovadbi in vajam sem hodil s Hrušice.

— Leta 1928, ko je dejansko začel organizirano delovati nogometni odsek Svobode Jesenice, sem 15-leten (danes bi rekel kadet) v vratih zamenjal Pavla Štrava in postal stalni član prvega nogometnega moštva Svobode Jesenice.

Tega leta smo Svobodaši z udarniškim delom preuredili nogometno igrišče v Vrbju in spremenili tega v sever-jug.

— Slovenko je v Železarju, 18. februarja letos, objavil krajši feljton iz zgodovine delavskega gibanja in med drugim o delu jeseniške Svobode v letu 1928 piše: »V tem letu je bil posebno aktiven nogometni odsek, v katerega so bili vključeni Viktor Brun, Jože Gregorčič, Avgust Jelen, Franc Justin, Slavko Koren, Viko Koren, Ciril Kuraš, Rudi Pančur, Ivan Rajhman, Milan Resner in Franc Uranič.«

Odigrali so nekaj tekem z domačimi moštvi, igrali pa so tudi proti moštvi iz Beljaka. »

To je še neobjavljena slika moštev Svobode Jesenice in Svobode Ljubljana s tekme v Vrbju, 27.10.1929. Domači so v svetlih, gostje v temnih dresih. Gre še za en dokaz, kje sem

Svoboda Jesenice: NK Svoboda Ljubljana 1:7, 27. oktobra 1929 v Vrbju pod tovarno. Na sliki je peti v prvi vrsti z leve V. Brun.

odraščal in komu pripadal do konca leta 1930.

— Pozno jeseni leta 1930 sem bil kot mladoleten delavec odpuščen z dela v tovarni KID na Jesenicah. Nekateri še danes vedo, da zato, ker sem bil Svobodaš.

— Po zaslugi dobrega človeka sem bil čez čas v tovarni ponovno sprejet. Zaradi nastalih okoliščin in v skrbi za socialno varnost sem leta 1931 postal član jeseniškega Sokola in v maju tega leta član SK Bratstvo Jesenice. To sta bili ugledni organizaciji, katerih članstvo se je izkazalo v letih NOB.

— Zaradi podobnih razlogov in okoliščin so se mi v navedeni organizaciji v naslednjih letih pridružili še nekateri bivši soigralci, nogometaši Svobode oz. Kovinarja.

— Seveda o teh naših tegobah tedanjega življenja in o borbi za bogi kruhek Ropret ne ve nič. Odraščal in živel je na državne stroške stare Jugoslavije.

Ropretu se to po svoje maščuje. Razne Pukšiče in njim podobne delavske družine razglašajo za potencialno nevarnost za oblast in KID.

Vsi, ki nekaj vemo o predvojnem delavskem gibanju na Jesenicah, vemo, da je bil Pukšič eden od čelnih funkcionarjev krščanskih socialistov.

Krščanski socialisti in njim podobne delavske družine pa niso predstavljale potencialne nevarnosti za oblast in KID. Ta nevarnost so de-

jansko bili revolucionarji - komunisti tedanjega časa: Ciril Košir, Tone Vergelj, France Ravnik, Tomaž Wolf, Janez Mlakar, Ivan Mulej, Tine Vister, Jože Repinc, pozneje pa Vencelj Perko, Slavko Federle idr. Zato so bili preganjani v zaporih in brezposelni, njihove družine pa izpostavljene raznim preganjanjem oblasti in njenih organov.

7. Gregorčič in Pleš nista vodila partijske celice na Jesenicah. Arhivski dokumenti povedo, da je bil Gregorčič sprejet v partijo leta 1931, drugi viri navajajo leto 1933/34. Pleš v dokumentih ni omenjen. Takega pisanja na pamet si Ropret ne bi smel privoščiti.

8. Ropret »rehabilitira« Andreja Pleša, pa ni z njim ne sodeloval ne živel v njegovem okolju, pa ga kljub temu bolje pozna kot jaz, ki sem z njim sodeloval in živel na Jesenicah. To pa so že lahko Ropretove »halucinacije«.

9. Edina sprejemljiva misel, ki jo je Ropret zapisal v uvodu svoje »ekshibicije«, je tole: »Pa sem ustrelil kožla! Prav mi je, kaj pa se vrtim v zgodovino pisane nogometa na Jesenicah.« Eden mojih prijateljev pa mi je v zvezi s tem zasolil: »Viktor, največjega kožla si ustrelil ti. Zakaj pa si na spisek vabljenih veteranov jeseniškega nogometa predlagal tega »nogometnega ekshibicionista«.

Kaj hočem, saj pravijo: Zmotiti se o človeku je tudi človeško.

Viktor Brun

Poklic: Samostojni kulturni delavec

Sliši se neverjetno, vendar je res: v jeseniški občini živi in dela kar 16 (šestnajst) samostojnih kulturnih delavcev, ali po domače — svobodnih umetnikov. Poštenega proletarca, ki vstaja ob petih ali pa še prej, da ne bi zjutraj zamudil na ših, mora ob tem podatku zgrabit svetla jeza: ali naj s svojimi žulji podpira vse te lenuhe in zanemarjence, ki se razglašajo za umetnike in terjajo zase nevm kakšne privilegije?!

Vendar je jeza odveč: večina teh jeseniških »svobodnikov« so komercialni glasbeniki, ki z igranjem na plesih in veselicah zaslužijo dovolj, da si sami plačujejo socialno in zdravstveno zavarovanje. Le 5 (pet) je takih, ki jih tudi družba priznava in podpira kot umetnike, s tem da jim deloma ali v celoti plačuje prispevke za zavarovanje. A tudi njim ne gre preveč zavidati njihovega »podpiranega« statusa. Samostojno kulturno delavko — prevajalko pravkar mečejo iz podnajemniškega stanovanja in nima pri več kot štiridesetih letih in dveh otrokih nobenih izgledov, da pride do družbenega stanovanja. Tudi v mednarodnem merilu uveljavljenemu samostojnemu kulturnemu delavcu — likovniku na Jesenicah še ni uspelo priti do svojega ateljeja. Drugi svobodni umetnik — likovnik teh težav sicer nima, vendar umetniško stagnira, saj že dolga leta dela samo še po naročilu. Samostojni kulturni delavec — književnik izdaja svoja dela v samozaložbi, ker ne more živeti od be-raških honorarjev, ki jih dobiva za svoja dela od založb in časopisov...

S takšnimi in podobnimi težavami se srečujejo samostojni kulturni delavci ne le na Jesenicah, pač pa v vsej Sloveniji. Če so si v nekaterih okoljih svoj položaj izboljšali (Ljubljana, Kranj, Obala...), je bilo to po zaslugi boljše samoorganiziranosti, ali pa vplivnih in prodornih posameznikov iz njihovih vrst, ki so se »infiltrirali« v organe odločanja (v kulturne skupnosti itn.). Pred leti je bilo v Ljubljani osnovano tudi Zdr-

ženje samostojnih kulturnih delavcev Slovenije, ki združuje več kot 700 članov in naj bi prispevalo k reševanju osnovnih eksistenčnih problemov samostojnih kulturnih delavcev (stanovanja, honorarji, avtorske pravice itn.). Kljub temu, da združuje iz različnih vzrokov ni zažvelo tako kot bi moralo, pa — če že nič drugega — seznanja svoje člane s pravicami in dolžnostmi, ki izhajajo iz njihovega statusa. Zakon o svobodni menjavi dela na področju kulturne dejavnosti (Uradni list SRS, št. 1 — 13.1.1981) namreč dosledno izenačuje samostojne kulturne delavce z drugimi izvajalci kulturnih dejavnosti (gledališča, knjižnice, galerije, muzeji, kulturna društva itn.) in jim skupaj z uporabniki daje možnost soodločanja v kulturni politiki. Kot enakopravni udeleženci v svobodni menjavi dela imajo samostojni kulturni delavci pravico in možnost, da se s svojimi delovnimi programi potegujejo tudi za sredstva iz finančnih planov kulturnih skupnosti. Itn., itn.

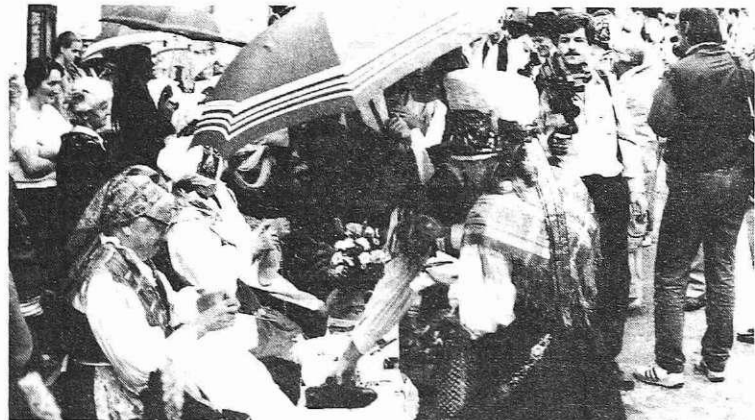
Očitno pa se jeseniški svobodni kulturni ustvarjalci in poustvarjalci teh možnosti ne zavedajo dovolj, saj jim zaradi maloštevilne udeležbe na nedavnem sestanku, ki ga je sklical OK SZDL, ni uspelo izvoliti delegata za zbor izvajalcev v Kulturni skupnosti Jesenice. Resda umetniškimi ustvarjalcem ne pripisujejo prevelike ljubezni do sestankovanja, kljub temu pa je upati, da jih bo na prihodnji sestanek — ki pa bo moral biti tudi boljše pripravljen — prišlo več.

E.Torkar

Ženini in neveste v Gornjesavski dolini

Ratečanke so takole pričakale goste

Ženini in neveste so si z zanimanjem ogledovali rateške šege in običaje

Devetnajst poročnih parov iz domovine in enajstih držav ter številni svatje letošnje največje domače turistično-folklorne prireditve »Ohcet v Ljubljani« so v četrtek, 23. junija, obiskali tudi Gornjesavsko dolino. Poročni pari in njihovi spremljevalci so se mudili v Kranjski gori, kjer so si ogledali etnografski muzej — Liznjekovo hišo ter Jasno, za hotelom Larix pa so jim venček domačih zapeli domači ženski in moški pevski zbor, folklorne skupine pa so zaplesale gorenjske plesne.

V Ratečah pa sta Turistično društvo in Krajevna skupnost Rateče-Planica poročnim parom pripravila veličasten sprejem. Prizadevni domačini so jim prikazali stare običaje in kmečka opravila. Navdušeni gost-

je so si tako lahko ogledali izdelavo domače volne od striže ovac do preje. Zanimiv je bil prikaz izdelave domačih volnenih nogavic ter rateških copatov ali po domače »žokov«. Manjkale niso niti citre — instrument, na katerega zna igrati le malo kdo, vendarle postaja vedno bolj popularen. Prijazne domačinke iz Rateč pa so poročne pare, svate in ostale obiskovalce pogostile z domačim žganjem in vinom ter rateškimi trdimi krofi ali »hrepavci« in okusno Žerjavovo potico. Po ogledu zanimivih starih običajev in kmečkih opravil so si ženini in neveste ogledali še dolino Planico in njene velikanke.

Tekst in foto: Lojze Kerštan

Novi časi za plavalni šport?!

Z nekajletnim načrtnim delom ustvarjena podlaga za ponovno oživitve dela Plavalnega kluba Jesenice

Dejavnost plavalnega kluba Jesenice, ki je bil nekoč zelo dejaven, je v zadnjih letih povsem zamrla. Sedaj pa kaže, da se bo na tem področju spet nekaj premaknilo na bolje. Na letni konferenci Plavalnega kluba Jesenice, ki je bila sklicana v ponedeljek, 20. junija na pobudo staršev mladih plavalcev z OŠ Tone Cufar, so razrešili stari odbor in izvolili novega. Ta si je že takoj v začetku zastavil ambiciozen načrt, ki ga bodo začeli uresničevati v prihodnjem letu.

Podlaga za ponovno oživitve tega športa je že nekajletna plavalna aktivnost na OŠ Tone Cufar. Plavanju na tej šoli namenja posebno pozornost že od šolskega leta 1981/82. V majhnem pokritem bazenu (6 x 12 m) se vsak dan vrstijo treninzi in plavalni tečaji. Iz tega okolja prihaja nekaj mladih kvalitetnih plavalcev, s katerimi lahko računajo v bodoče. Pohvaljivo se lahko tudi, da na njihovi šoli od tretjega razreda dalje praktično ni več neplavalcev.

Ravnateljica šole Mili Ilenič nam je o plavalni dejavnosti na njihovi šoli dejala: »Vsako leto organiziramo začetne plavalne tečaje za učence tretjih razredov, ki še ne znajo plavati, tako da do konca leta postanejo plavalci. To večino otroci potem še dodatno izpopolnijo v šoli v naravi.

Boljši plavalci se udeležujejo treningov in plavalnih krožkov, ki jih v okviru Plavalnega kluba vodi Janez Novak. Pokazalo se je namreč, da imamo na šoli nekaj zelo nadarjenih plavalcev, ki bi lahko ta šport aktivno gojili. Ti otroci tekmujejo za Plavalni klub in za Solsko športno društvo. Trenirajo vsak dan in zelo naporeno in tisti, ki nimajo dovolj volje za delo in močne spodbude staršev, delo kmalu opustijo.

Mlade plavalce že od samega začetka vodi in usmerja Janez Novak. K sodelo-

Pred leti so skušali pritegniti k sodelovanju tudi učence iz drugih jeseniških Osnovnih šol, vendar odziva ni bilo. Zato tudi letos vabijo vse tiste učence teh šol, ki že znajo plavati in želijo med počitnicami trenirati, na kopališče v Ukovi, kjer bodo treningi vsak dan razen ob sobotah in nedeljah po 18. uri. ZTKO Jesenice pa bo za neplavalce vseh starosti organizirala posebne tečaje, o čemer pa bomo bralce posebej obvestili.

Smučarski skoki

Otvoritev skakalnic v Glenci

V okviru praznovanj ob prazniku krajevne skupnosti Zirovnica so v Glenci na Breznici delavci TVD Partizana Zirovnica pripravili otvoritev obnovljene plastične smučarske skakalnice.

V petek in soboto se je na vseh treh objektih pomerilo preko devetdeset skakalcev iz osmih slovenskih klubov ter gostje iz Harrachova iz Češkoslovaške. Najboljši v štirih starostnih kategorijah so bili: Šablatura iz Harrachova, Stegnar iz Tržiča, Zupan iz Zirovnice ter Triplat iz Titovega Velenja, ki je postavil tudi prvi uradni rekord velike skakalnice, to je 32 metrov.

Na otvoritveni slovesnosti je bilo poudarjeno, da je bilo opravljenih preko tisoč prostovoljnih delovnih ur, ki so jih opravili delavci sekcije za skoke pri TVD Partizan Zirovnica, starši mladih skakalcev in seveda tudi skakalci sami. Pohvaljeni so bili posamezniki, ki so bili pri organizaciji in pri delu samem najbolj zavzeti, objavljena je bila tudi zahvala delovnim kolektivom in zasebnikom, ki so materialno in finančno pomagali pri obnovi. Slavnostni govornik je bil predsednik krajevne skupnosti Zirovnica Franc Vičar, skakalnico pa je slovesno odprl Anton Justin.

Ob tej priložnosti je bila izdana skromna brošura z naslovom: Štirideset let skokov v Zirovnici, kjer je na kratko orisana zgodovina, seveda pa tudi sedanja aktivnost Zirovniških skakalcev, pod okriljem domačega TVD Partizana.

Rezultati
Pionirji do 9 let: 1. Šablatura, (Harrachov), 2. Lenič (E. T. Ilirija), 3. Hlava (Harrachov)...5. T. Vilman (SD Rateče), 6. T. Mandeljc, 7. B. Rakar, 9. Verbič (vsi Zirovnica), 10. S. Vilman (Rateče).

Pionirji do 11 let: 1. Stegnar, 2. Grosar (oba SK Tržič), 3. Cuznar (ID Triglav Kranj), 4. Mlačnik, 16. Pretnar, 24. M. Rakar (vsi Zirovnica), 27. A. Dolhar (Rateče), 31. Lah, 32. Gjerkeš (oba Zirovnica).

Pionirji do 13 let: 1. Zupan (Zirovnica), Mohorič (Tržič), 3. Omerzel (E. T. Ilirija), 9. Mandeljc, 10. Kokalj, (oba Zirovnica), 13. Brus (Rateče), 18. Blaznik, 20. Hladnik, 25. Horvat, 26. Tomšič (vsi Zirovnica).

Starši pionirji (15 let): 1. Triplat (Titovo Velenje), 2. Jekovec (Tržič) in Kučera (Harrachov), 5. Dolhar (Rateče), 10. Smolič (Rateče), 12. Török (Zirovnica).

M.G.

vaju pa je znal pritegniti tudi druge nekdanje jeseniške plavalce. Lahko rečemo, da si je z vso odgovornostjo prizadeval, da ta dejavnost ne bi zamrla.

O svoji dejavnosti na tem področju je dejal:

»Po več kot desetih letih sem leta 1982, skupaj s še nekaterimi bivšimi člani Plavalnega kluba, začel z rednim trenerskim delom na osnovni šoli Tone Cufar.

Solski bazen je premajhen, zato pogoji dela niso najboljše. Delati moramo vse šolsko leto v treh ali štirih skupinah. Treninge imamo vsak dan od ponedeljka do petka, le šola plavanja za začetnike je dvakrat tedensko. K plavanju hodi čez 60 otrok, od teh jih dvanajst redno trenira. To so pionirji mlajših kategorij, ki se udeležujejo tekmovanj za Solsko športno društvo in za Plavalni klub Jesenice. V slovenskem merilu smo nekje pri dnu lestvice, kar je glede na pogoje v katerih delamo povsem razumljivo. Prav tako ne moremo doseči množičnosti, ki bi si jo želeli, čeprav vemo, da je ta predpogoj tudi za kvaliteto. Pričakujemo, da bo novozvoljeni odbor v delo plavalnega kluba vnesel novega elana. O kakem bistvenem izboljšanju pogojev za delo, pa za sedaj ne moremo razmišljati, čeprav je pred leti že bil izdelan idejni projekt in izbrana lokacija za pokrit zimski bazen. Školjka za ta bazen že nekaj let čaka na »boljše čase« pod tribunami v hali Podmežaklo.

»Delavci šole imamo Janeza in Bena za svoja,« nam je dejala Mili Ilenič na koncu pogovora. »Veseli pa so ju tudi učenci. Ze sprememba, da pri pouku in pri posebnih dejavnostih niso isti učitelji, dobro vpliva nanje. Tudi ni tako eno-

stavno dva ali trikrat na teden, skozi vse leto svoj prosti čas žrtvovati za to, da med našimi šolarji ne bi bilo neplavalcev.«

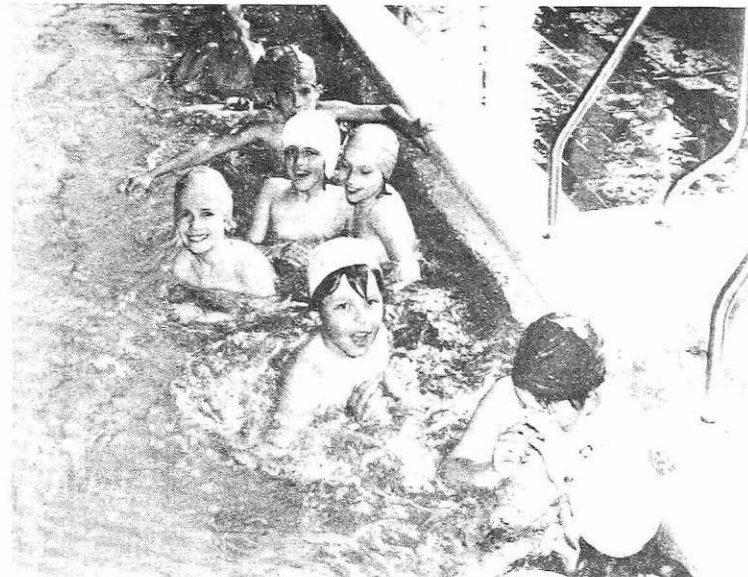
Beno Ramuš vodi začetne plavalne tečaje. Njega in njegovo skupino smo obiskali kar med vadbo.

»Učence tretjih razredov najprej testiramo, da ugotovimo, kako obvladajo veščino plavanja,« nam je razložil, ko smo ga zaprosili, da nam pove nekaj besed o svojem delu z mladimi bodočimi plavalci. »Za plavalce štejejo tiste učence, ki preplavajo 25 m in se ne bojijo vode. S tistimi, ki tega ne zmorejo, delamo potem v začetnih tečajih plavanja. Vsako leto gre skozi ta tečaj okoli sto učencev in vsi se naučijo plavati. V tečaje ne vključujemo le tistih učencev, ki iz zdravstvenih razlogov ne smejo vaditi. Redki so tisti otroci, ki se upirajo učenju plavanja. V takih primerih so največkrat krivi starši. Bojijo se, da bodo otroci zboleli, da se bodo prehladili. Toda strah je povsem odveč, saj so v garderobah sušilci za lase.

Tiste med novopečenimi plavalci, ki so bolj talentirani, usmerimo v nadaljevalne tečaje plavanja.

Ob koncu leta testiramo vse učence tretjih razredov OŠ Tone Cufar. Potegujejo se za posebna priznanja za bronaste, srebrne in zlate delfinčke Plavalne zveze Slovenije.

Beno se s plavanjem ukvarja že vse skozi. Najprej je treniral skakalce v vodo, ko pa je ta dejavnost zamrla, se je lotil učenja plavanja. Pod njegovim vodstvom je začelo plavati že veliko otrok. Vodi tudi tečaje za odrasle. Sprva jih je organiziral sindikat Železarne, potem pa je organizacijo prevzela ZTKO Jesenice.

Bodoči plavalci (foto: Franci Črv)

Posnetek za spomin (foto: Franci Črv)

Nova zmaga Železarja v Kropi

V 9. kolu gorenjske košarkarske lige (sever) je Železar dosegel pomembno zmago v Kropi. Istoisemsko ekipo je premagal z rezultatom 53 : 52 (27:33). Prvi polčas so domačini odigrali odlično in v polčasu vodili kar za šest točk. V drugem polčasu pa so železarji preko odličnega Bizalja najprej v deseti minuti izenačili, kasneje pa tudi povedli. V zadnjih minutah je Železar uspel obdržati prednost

točke in s tem doseči pomembno zmago, ki ga je zopet začasno pripeljala na prvo mesto (saj ima Elan tekmo manj).

Najboljši pri Železarju so bili tokrat Bizalj (18), Šterk (17) in Vezzosi (11), svoj delež k zmagi pa so prispevali še Domevšek (5), Rizvanović (2), Šmid, Bohinc in Konobelj.

V 10. kolu, v torek, 28. junija, je Železar v zadnji tekmi spomladanskega kola gostil ekipo Asparagus. Ostali pari so bili se Plamen : Radovljica, Elan : Veriga, Naklo pa je bilo prosto.

Tudi železarji na maratonu

V soboto, 2. julija, bodo vsi igralci Železarja nastopili na 24-urnem košarkarskem maratonu. Udeležbo na maratonu naj vsi člani Železarja čimprej javijo kapetanu Dušanu Smidu.

TK

Zveza telesnokulturnih organizacij
občine Jesenice

razpisuje poletno ligo v malém nogometu

Izvajalec tekmovanja bo NK Jesenice. Liga bo organizirana v poletnih mesecih. Igralni dan bo sredo ali četrtek (po dogovoru na sestanku vodij ekip). Ekipa se prijavijo na Zvezo telesnokulturnih organizacij Jesenice, Ledarska 4, do 6. julija do 14. ure.

Sestanek vodij prijavljenih ekip bo v sredo, 6. julija, ob 18. uri. Na sestanku vodje prinesejo poimenski spisek ekip z rojstnimi podatki in plačajo kotizacijo v višini 40.000 din.

Ekipa lahko sestavlja dvanajst igralcev. Starost je najmanj petnajst let. V vsaki ekipi lahko igrajo trije registrirani igralci.

Nogometni maraton v Radvljici

Člani osnovne organizacije ZSMS Radvljica bodo v počastitev dneva borca organizirali zanimivo nogometno prireditve, 30-urni maraton. Navadno takšne maratone organizirajo v dvoranah oziroma igriščih na pesku, tokrat pa bodo igrali na travnatem igrišču pri kopališču v Radvljici. Izmenično bodo igrali štiri ekipe nogometašev, maraton pa se bo začel v soboto, 2. julija, ob 8. uri. Organizatorji vabijo vse ljubitelje nogometa, da si prireditve ogledajo.

J.R.

Pohod na Uršljo goro

28. maja je Železarna Ravne organizirala pohod slovenskih železarjev na Uršljo goro. Organizacijski odbor za pohod je za pohodnike pripravil tudi spominske majice po ceni 12.000 din. Nekaj majic imajo še na zalogi. Majice so modre barve z napisom: 50. pohod slovenskih železarjev 1988 - Uršlja gora. Interesente za nakup majic obveščamo, da jih lahko naročijo in vplačajo na sindikatu Železarne ali pri Mirku Podlipniku, adjustaza bluming, do 8. julija.

Sindikata Železarne

Šahovski dvoboj Starejši : Mlajši 32,5 : 17,5

Zadnje tekmovanje ob zaključku igralne sezone 1987/88 je bilo v petek, 24. junija. Prvi dvoboj med starejšimi in mlajšimi šahisti je potekal na petindvajsetih deskah. To je bila najbolj množična šahovska prireditve v zadnjih letih na Jesenicah in želja šahistov je, da bi postala tradicionalna; obenem je to priložnost, da se mladi pomerijo z izkušenimi starejšimi in preizkusijo, koliko so se naučili. Pričakovati je bilo prepričljivo zmago starejših, kar se je tudi zgodilo, vendar prav gladko vseeno ni šlo. Mladinci in mlajši člani na prvih dveh tretjinah desk so zaigrali zelo borbeno in če bi recimo sesteli rezultat samo do 17. deske, bi mlajši celo zmagali za točko. Odločila pa je zadnja tretjina desk, kjer najmlajši, večinoma še pionirji, niso dosegli niti pol točke.

Zanimivo je, da je bila razlika v starosti med najstarejšim in najmlajšim udeležencem več kot pol stoletja - 58 let! Slučajno pa se je zgodilo, da sta se na 21.

deski srečala prav tadvta: 67-letni Zupan je bil boljši od 9-letnega Kostadinova. V obeh selekcijah je nastopilo tudi nekaj članov iz iste družine: oče in sin, Vojo in Branko Ivelja, Alojz in Marko Bec ter mati in hči, Nada in Viki Marušič, kar kaže na to, da se mladi najprej naučijo šahirati od svojih staršev.

Čast »starejših« so branili Mencinger, Eržen, Krničar, Ravnik, Lužnik, N. Marušič, Omanović, Laharnar, Bajramović, V. Ivelja, Čamžič, Zaimović, A. Bec, Begič, Piberčnik, Knežević, Ključanin, Brglez, Smrke, Trkulja, Zupan, Ristov, in Sitnovski. Mladi rod pa so predstavljali Soklič, Kosmač, Rodman, Mrvar, Pazlar, Konič, Tavželj, B. Ivelja, Ivanović, Bogdanovski, Jošt, Dimitrijevič, Sprak, Janjoš, Mrković, Zlatanov, V. Marušič, Svetlić, Petrov, M. Bec, Kostadinov, Subotič in Kuralt.

Šahovski dom bo od 1. julija dalje zaprt, nova igralna sezona pa se bo pričela okrog 10. septembra.

P.K.

Tekmovanje ob krajevnem prazniku

V počastitev praznika krajevnih skupnosti Staneta Bokala, Mirka Roglja - Petka in Cirila Tavčarja so bila izvedena naslednja tekmovanja:

Namizni tenis

Namizno-teniško tekmovanje je izvedel namizno-teniški klub Murova v prostorih TVD Partizan. Sodeloval je pet ekip v razredih: pionirke, pionirji, mladinci in člani.

V razredu mladincev so bila osvojena naslednja mesta: 1. KS Cirila Tavčarja (Dremelj-Canjuga), 2. KS Cirila Tavčarja (Lahajnar-Vadnjunc) in 3. KS Cirila Tavčarja (M. Buh-T. Buh).

Pri članih je prvo mesto osvojila ekipa KS Edi Giorgioni Javornik - Koroška Bela (Zore-Podbregar).

V skupni uvrstitvi za osvojitve prehodnega pokala so bila osvojena naslednja mesta:

1. KS Cirila Tavčarja, 2. KS Sava, 3. KS Javornik - Koroška Bela, 4. KS Mirka Roglja - Petka in 5. KS Staneta Bokala.

Prehodni pokal je osvojila ekipa KS Cirila Tavčarja.

Za pomoč pri izvedbi tekmovanja se zahvaljujemo NTK Jesenice.

Šah

V tekmovanju za šahovski prehodni pokal se je pomerilo šest ekip, ki so osvojile naslednja mesta:

Donat zmagovalac turnirja

Člani nogometnega kluba Donat Radvljica so v počastitev dneva borca organizirali turnir. Nastopilo je 21 ekip, zmagali pa so prireditelji turnirja pred llindeonom ter prvo ekipo Bosne in prvo ekipo Grada.

Za najboljšega strelca turnirja so proglasili Panica, za najboljšega vratarja pa Kobala.

J.R.

51. pohoda slovenskih železarjev na Ratitovec se je udeležilo 529 pohodnikov

V soboto, 25. junija, je DO Plamen Kropa izvedla 51. pohod delavcev SOZD Slovenske železarne na Ratitovec. Pohoda se je udeležilo 529 delavcev ter njihovih svojcev iz vseh DO SOZD, in sicer: iz Železarne Jesenice 120, iz Železarne Ravne 132, iz Železarne Štore 40, iz Plamena Kropa 100, iz Verige Lesce 65, iz Žične Celje 46, iz Tovila Ljubljana 18 in Metalurškega inštituta Ljubljana pa osem udeležencev.

Iz naše železarne smo se z dvema avtobusoma odpeljali, ob ne preveč obetavnem vremenu, proti Kranju, kjer so na naše presenečenje posijali prvi sončni žarki. V Kranju smo zavili desno proti Škofji Loki in nato navzgor do Železnikov, kjer so nas pozdravili organizatorji pohoda na čelu z vodjem pohoda, Janezom Smrekarjem. Nato smo se odpeljali po vijugasti cesti do slikovite gorske vasice Prtovč. Tu so nas prijazni vodniki usmerili na široko gozdno pot proti našemu cilju. Smerokazi z napisom Pohod in z znakom DO Plamen Kropa so nas usmerjali vedno višje proti vrhu gore. Živopisna kolona pohodnikov je v lepem sončnem vremenu v uri in pol prispela do vrha Ratitovca (1666 m), na katerem je obilo gorskega cvetja. V planinski postojanki in ob njej smo si privoščili daljši počitek za okrepčilo in občudovanje gora, ki obdajajo Ratitovec ter rastlinstva.

Nato smo pot nadaljevali po grebenu proti Soriški planini. Ob poti pa smo opazovali bunkerje, ki stojijo ob poti še iz časa pred 2. svetovno vojno. Starejši pohodnik nam je povedal, da je tu potekala nekdanja Rupnikova linija. Kmalu se je izpod grebena prikazala slikovita vasica s cerkvijo, Sorica, ki je bila med 2. svetovno vojno velikokrat napadena in porušena. Po dveh urah smo prispeli do Soriške planine, ki je na višini 1307 m. Tu nastaja velik zimski rekreativni center za škofjeloško področje. Kljub prejšnjim obvestilom v 20. številki Železarja, da bomo morali pohodniki hrano in pijačo nositi s seboj, so nas organizatorji pohoda presenetili in nas pogostili, in sicer s pasuljem in pol klobase ter dodatkom za žejo. Organizatorji so povedali, da se moramo za to pogostitev zahvaliti nekaterim iznajdljivim organizatorjem pohoda.

Organizatorji pohoda so tudi poskrbeli za razvedrilo. Ubrani muzikantje

so na plesišče ob Litostrojski koči zvalili množico pohodnikov, katerim utrujenost ni stopila v noge. Navzoče je pozdravil predsednik Izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata DO Plamen Kropa, Damjan Zbontar. V svojem nagovoru ni hotel obremenjevati navzoče s hudimi gospodarskimi težavami, temveč je govoril o pomembnosti pohodov, o lepota naših gora, o železarjih in predelovalcih, ki se srečujejo na pohodih, se med seboj povezujejo in sklepajo nova poznanstva.

Med plesom je neutrudni Janko Kralj iz Verige Lesce zvalil pred mikrofon pevce, šaljivtorje in tiste, ki jim gredo od rok šaljivo dotipiti, tako da je bilo celo popoldne živahno in nihče se

ni dolgočasil.

Pol ure pred napovedanim odhodom je kratka nevihta preprečila nadaljevanje zabavnega dela pohoda. Kljub temu so bili vsi udeleženci pohoda zadovoljni in hvaležni organizatorjem za prijeten pohod, največ zaslug za to pa so imeli: vodja pohoda Janez Smrekar s svojimi vodniki, predsednik sindikata Damjan Zbontar ter člani GRS iz Radvljice. Pred odhodom smo si pohodniki obljubili, da se ponovno snidejo na tretjem letošnjem pohodu, ki bo 20. avgusta v smeri Logarska dolina - Kamniško sedlo - Logarska dolina in ga bo organizirala Železarna Štore. Srečno in nasvidenje v Logarski dolini!

P.Dimitrov

Na Ratitovcu (foto: I. Dolenc)

Tudi tokrat ni manjkalo zabave (foto: I. Dolenc)

Zbor!

Vse gojence lanskoletne hokejske šole obveščamo, da se v torek, 5. julija, ob 17. uri, zberajo v športni hali Podmežakla.

Hokejska šola
HK Jesenice

Zahvala HK Jesenice

Hokejski klub Jesenice se iskreno zahvaljuje vsem darovalcem tombolskih dobivkov, sodelavcem in udeležencem velike hokejske tombole v Športnem parku na Jesenicah.

Tombolski odbor
pri HK Jesenice

Balinanje

Jesenice : Center (Kranj) 9 : 9

V 4. kolu 1. gorenjske lige je ekipa BK Jesenice v petek, 24. junija, gostila ekipo BK Center iz Kranja. Igrala je neodločeno 9:9 in osvojila eno točko.

Jeseničani so tokrat odlično odigrali igro četvork. V nadaljevanju so slabše

Radvljiški športni balinarji spet zmagali

Moštvo BK Radvljica je v 6. krogu medobčinske balinarske lige - sever, v soboto, 25. junija, doma igralo z moštvom BK Špica iz Ljubljane. Radvljičani so tudi tokrat slavili zmago z izidom 14:4.

To je že četrta zmaga v spomladanskem delu prvenstva (ob enem porazu in neodločenem izidu), kar jih je še bolj utrdilo na drugem mestu prvenstvene lestvice. Tudi tokrat je radvljiško moštvo igralo v sestavi: Rebec, Humerca, Uran, Kavčič in Ravnik. Manjkal je le Rasper iz prve postave.

Radvljičani v prihodnjem 7. krogu gostujejo v Zagrebu pri vedno nevarnih članih BK Hajduk. JR

24 ur košarke

s kulturnim in zabavnim programom

Občinska konferenca ZSMS Jesenice in Košarkarski klub Jesenice organizirata 24 ur košarke s kulturnim in zabavnim programom v soboto, 2. julija, ob 17. uri dalje v Športnem parku pod Mežaklo.

Na košarkarskem maratonu bosta igrali mešani ekipi Košarkarskega kluba Jesenice in Veterani, okrepljeni z znanimi igralci in igralkami starejših generacij jesenjske košarke.

V kulturnem programu, ki bo v soboto in nedeljo od 17. do 22. ure, bodo z glasbo za mlade in starejše pesalce in poslušalce nastopili ansambli z Jesenic in okolice.

Poleg tega bosta organizatorja v zabavnem programu izvedla srečelov, tekmovanje v izvajanju prostih metov in trojk, basket 3:3 ter druge zabavne igre.

Vabljeni

Zmaga Železarja

Na balinišču v Čirčah sta se v sredo, 22. junija, pomerili ekipi Uredništva Železarja in Meterjev Gorenjskega tiska. V dokaj razburjivi in izenačeni tekmi so zmagali gostje z rezultatom 2 : 1. Tekma je kljub občasnim zaostritvam potekala v prijateljskem vzdušju.

Za ekipo Uredništva Železarja so igrali: J. Vari, M. Crnovič in D. Bradakja, za domačo ekipo pa: A. Pezdevšek, J. Habjan, J. Percič, J. Resman, B. Štefan, S. Markič, B. Brezar...

Vse ljubitelje tega prijetnega in borbenega športa, zlasti pa navijače obeh moštev vabimo, v sredo, 14. septembra letos, na balinišču v Čirčah, ko se bosta ekipi ponovno pomerili.

B.K.